

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PEDAGOGICKÁ
CENTRUM TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU

**ANALÝZA A KOMPARACE INDIVIDUÁLNÍHO
HERNÍHO VÝKONU VYBRANÝCH HRÁČŮ
STŘEDOVÉ ŘADY NA FOTBALOVÉM
MISTROVSTVÍ SVĚTA 2022 V KATARU**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MARTIN SUCHÝ

Učitelství pro 2. stupeň základní školy

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Jaromír Votík, CSc.

Plzeň, 2023

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně
s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni dne

.....
vlastnoruční podpis

Poděkování

Děkuji vedoucímu práce doc. PaedDr. Jaromíru Votíkovi, CSc. za odborné vedení a pomoc při tvorbě diplomové práce. Dále děkuji své rodině a přátelům za jejich podporu.

OBSAH

SEZNAM ZKRATEK	2
1 ÚVOD	3
2 TEORETICKÝ ROZBOR PROBLÉMU	4
2.1 HERNÍ VÝKON	4
2.1.1 Individuální herní výkon	4
2.1.2 Týmový herní výkon	6
2.2 VÝVOJ POJETÍ HRY A ČINNOST HRÁČŮ STŘEDOVÉ ŘADY	7
2.2.1 Charakteristika hráčů středové řady	16
2.3 SOUČASNÉ POJETÍ HRY-MS V KATARU	17
2.4 VYBRANÉ HERNÍ ČINNOSTI JEDNOTLIVCE	21
2.5 HERNÍ ČINNOSTI JEDNOTLIVCE – ÚTOČNÉ	22
2.5.1 Přihrávání	22
2.5.2 Obcházení	23
2.5.3 Střelba	24
2.6 HERNÍ ČINNOSTI JEDNOTLIVCE – OBRANNÉ	25
2.6.1 Odebírání míče	25
3 CÍL A ÚKOLY PRÁCE	26
3.1 CÍL PRÁCE	26
3.2 ÚKOLY PRÁCE	26
4 METODIKA PRÁCE	27
4.1 CHARAKTERISTIKA SLEDOVANÝCH HRÁČŮ	27
4.2 SBĚR DAT A JEJICH ZPRACOVÁNÍ	28
4.3 KRITÉRIA VÝZKUMU	29
5 VÝSLEDKY	34
5.1.1 Maroko	34
5.1.2 Chorvatsko	38
5.1.3 Francie	42
5.1.4 Argentina	46
6 DISKUSE	50
7 ZÁVĚR	55
8 RESUMÉ	57
9 SUMMARY	58
10 SEZNAM LITERATURY	59
SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A TABULEK	I

SEZNAM ZKRATEK

IHV – individuální herní výkon

THV – týmový herní výkon

CNS – centrální nervová soustava

HČJ – herní činnosti jednotlivce

MS – Mistrovství světa

FIFA – Mezinárodní federace fotbalových asociací

1 ÚVOD

V dnešní době je fotbal v mnoha ohledech velmi moderní a každým rokem se trendy v oblasti tohoto sportu neustále vyvíjí. Příprava mužstev na jednotlivá utkání je jedna z důležitých částí, která prošla dlouholetým vývojem čím dál více se přibližuje dokonalosti. Týmy se na utkání připravují na základě videozáznamů z předchozích zápasů, zkoumají statistiky jednotlivých hráčů, kterým je potřeba věnovat větší pozornost, znají aktuální formu soupeře, složení mužstva na daný zápas a spoustu dalších ukazatelů. Zkrátka v dnešní době, obzvláště na profesionální úrovni, mohou týmy zjistit všechny potřebné informace o svém soupeři, což platí bohužel i v opačném případě.

Na takové akce, jakým je Mistrovství světa, se týmy potřebují na každého soupeře maximálně připravit. Díky rychle po sobě jdoucím utkáním není na podrobné analyzování dostatek času a trenéři se tak musí spokojit pouze se statistikami z utkání, které jsou dnes sice na výborné úrovni, nedokáží však odhalit všechny potřebné informace. Když bude ovšem příprava probíhat z dlouhodobého hlediska, pak týmoví analytici mohou využít podrobnější výzkumy a práce. Právě k těmto účelům by mohla má diplomová práce posloužit.

Díky mému celoživotnímu zájmu o fotbal, který od malička hraji, jsem se rozhodl pro výběr diplomové práce právě na fotbalové téma. Vzhledem k tomu, že jsem většinu své fotbalové kariéry nastupoval na pozici středního záložníka, měl jsem jasnou volbu při výběru sledovaných hráčů. V mé diplomové práci jsem se rozhodl podrobně analyzovat vybrané hráče středové řady na profesionální úrovni. Zajímá mi, jak si jednotliví hráči vedli ve vybraných útočných a obranných herních činnostech jednotlivce. Zajímavé bude také porovnání těchto hráčů středové řady v jednotlivých činnostech.

Kromě hraní fotbalu se také věnuji trénování v dorosteneckých kategoriích týmu FC Viktoria Plzeň. V tomto klubu se pohybuje vedle dlouholetých zkušených trenérů také mnoho začínajících trenérů. Byl bych velmi rád, kdyby tato diplomová byla pro trenéry přínosem a pomohla jim ve vzdělávání v oblasti fotbalu.

2 TEORETICKÝ ROZBOR PROBLÉMU

2.1 HERNÍ VÝKON

Herní výkon charakterizuje Choutka (1971) jako vědomé řešení konkrétního úkolu, který má přesně vymezená pravidla, a pohybovou činností se snahou po nejvyšším možném efektu. Herní výkon má 4 složky, které popisuje Kollath (2006).

Složky herního výkonu (Kollath, 2006):

1. Taktika
2. Technika
3. Kondice
4. Psychika

Votík (2005) popisuje determinanty herního výkonu ve dvou skupinách – dispoziční a situační. Dispoziční faktory jsou ovlivněny předpoklady, kterými hráč již disponuje. Mezi tyto předpoklady řadíme pohybové schopnosti, které ovlivňují herní výkon. Dále sem zařazujeme činnost CNS, psychické procesy a osobnostní a somatické charakteristiky. Mezi situační determinanty řadíme vnější podmínky, které působí na herní výkon. Řadíme sem složitost a proměnlivost vnějšího prostředí.

Herní výkon patří ke klíčovým kategoriím sportu a sportovního tréninku. Je to herní projev hráče, který se realizuje konkrétními pohybovými činnostmi. Hráč se dostává do situací jak v obranné, tak v útočné fázi hry, přičemž usiluje o nejefektivnější uplatnění svých předpokladů (Dovalil, 2002). Podle Dobrého (1988) uplatňuje hráč během řešení těchto situací své kondiční, technické, taktické a psychické předpoklady.

Ve fotbalu rozlišujeme podle Votíka (2003) dva druhy herního výkonu – individuální herní výkon, který se vztahuje k jednotlivci a týmový herní výkon. Oba tyto druhy se navzájem propojují a doplňují.

2.1.1 INDIVIDUÁLNÍ HERNÍ VÝKON

Herní výkon jednotlivce je určitý druh výkonu, kterým se každý hráč prezentuje na hřišti. Je složen z výkonových předpokladů každého fotbalisty, které jsou během utkání užívány podle požadavků na proměnlivý herní děj a vývoj utkání. Podle Buzka (2007) se jedná o herní dovednost, která je založena na úrovni způsobilosti účasti hráče v utkání. Během tréninkového procesu je možné jednotlivé části více či méně trénovat a osvojovat a adaptovat tak co nejvíce složek IHV do zápasových podmínek. Individuální kvality

jednotlivého hráče jsou nepostradatelnou součástí úspěšného výkonu v současném fotbalu (Buzek, 2008).

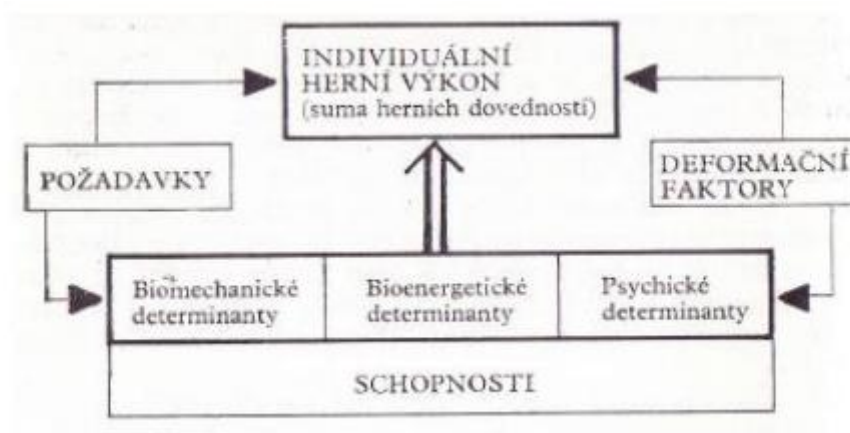
Dobry (1988) charakterizuje individuální herní výkon jako zvláštní druh určitého výkonu, který probíhá během utkání. Ukazují se zde individuální nebo týmové předpoklady řešit herní situace vzhledem k složkám herního výkonu.

„Jako složky IHV lze označit herní (fotbalové) dovednosti, pohybové schopnosti a somatické a psychické charakteristiky. Toto jen potvrzuje, že se jedná o složitou, bohatě strukturovanou a velmi variabilní pohybovou činnost – herní výkon hráče.“ (Votík, 2011, s. 30).

Individuální herní výkon ukáže na rychlé rozhodování a kreativitu během utkání. Projevuje se v individualitách či týmovou spoluprací při těžkých situacích v zápasech. Fotbalové prostředí klade na jedince velké tělesné nároky, ale také psychické, tvůrčí, orientační a rozhodující ve složitých situacích (Votík, 2005).

Herní dovednosti, respektive jejich technická a taktická stránka je během tréninkového procesu dobře trénovatelná. Mitchell (2006) a Gréhaigne (2005) uvádí, že na proces učení herních dovedností by měl být kladen velký důraz. V první fázi je důležité pevné osvojení v tréninkových podmínkách, následně se podmínky ztěžují a přibližují zápasové formě. Tento postup může pozitivně ovlivnit herní výkon hráče.

Důležitým faktorem pro dobrý IHV je zvládnutí reakce na danou situaci v proměnných podmínkách. Hráč se musí v určité situaci rychle orientovat a komunikovat se spoluhráči a musí předvídat řešení těchto náročných situací ve velmi omezeném čase.

Obrázek 1. Determinanty individuálního herního výkonu (Semignovský, Dobry, 1988)

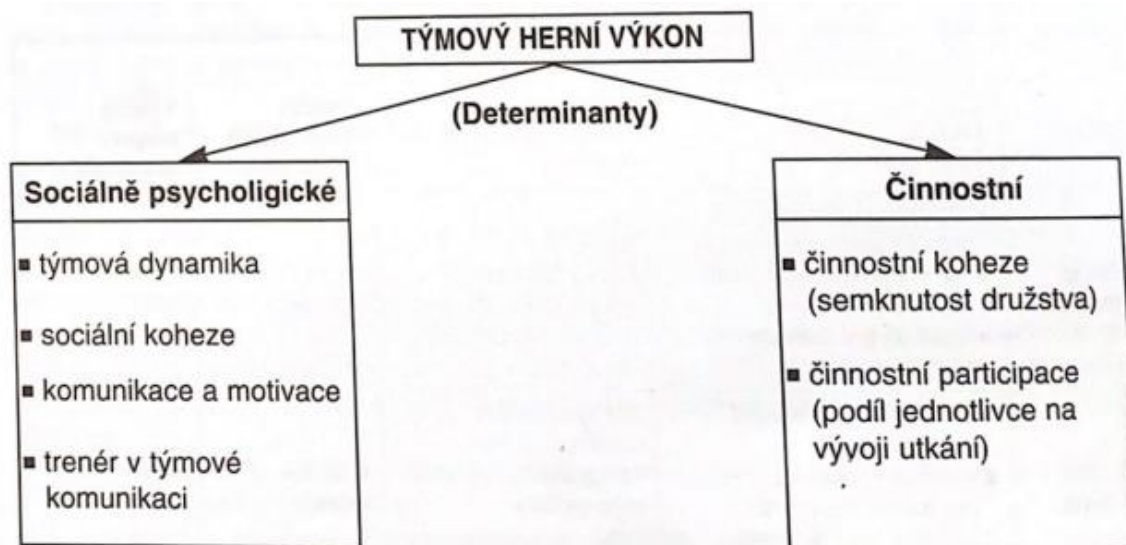
2.1.2 TÝMOVÝ HERNÍ VÝKON

Týmový herní výkon se skládá z herních výkonů jednotlivců a závisí na nich, není ovšem jen jeho souhrnem. „*Jednotlivé IHV se navzájem doplňují, kompenzují, a podléhají také vzájemnému regulačnímu působení.*“ (Votík, 2011, s. 30). Týmový výkon také určují vztahy mezi hráči, určitá sociální soudržnost, komunikace a také společná motivace (Votík, 2011).

Dovalil (2002) popisuje týmový herní výkon jako výkony jednotlivců, které jsou ovlivněny vzájemnému působení mezi hráči. Záleží na každém individuálním výkonu hráče, který podléhá regulačnímu působení v celé skupině. Jednotlivci působí na celý tým, a naopak tým ovlivňuje hrací činnosti jednotlivce. Pro úspěch celého týmu je potřeba podávat nejlepší individuální výkony podpořené týmovou prací.

Plachý a Procházka (2014) dávají velký důraz na vazby mezi hráči, které mají vliv na vyšší výkon a s tím spojenou úspěšnost celého mužstva. Mezi hráči by měla být oboustranná důvěra a obětavost, podat v utkáních co nejlepší výkon ve prospěch týmu.

Podle Dovalila a kol. (1982) je pro úspěšný týmový výkon důležitá tzv. vnitřní struktura družstva. Tato struktura je dána především systémem, kterým se dané mužstvo prezentuje, rolí jednotlivců, které plní během utkání a v neposlední řadě podíl jednotlivých členů mužstva na hře samotné. V profesionálních mužstvech na nejvyšší musí fungovat rovnováha mezi individuálním a týmovým herním výkonem, neboť v rozhodujících situacích hraje roli každý detail.

Obrázek 2. Komponenty týmového herního výkonu (Fajfer, 2005)

2.2 VÝVOJ POJETÍ HRY A ČINNOST HRÁČŮ STŘEDOVÉ ŘADY

Vývoj novodobého fotbalu se datuje od poloviny 19. století a za kolébku tohoto sportu se považuje Anglie. Až do roku 1930, tedy do konání prvního ročníku Mistrovství světa, byla dlouhá doba na změny v oblasti taktiky, konkrétně úvodního rozestavení hráčů, dříve označováno jako systém hry. Se vznikem pravidel v roce 1871 se ustálil přesný počet hráčů. Každý tým měl na hřišti jednoho brankáře, jednoho obránce, jednoho záložníka a osm útočníků. Ke konci 19. století se z původního systému 1-1-8 (obr. 3) a novějšího systému 1-2-7 (obr. 4) vyvinul systém 2-3-5 neboli Pyramidový systém (obr. 5), který se stal více populární pro jeho vyváženost.

Obrázek 3. Rozestavení 1-1-8 (zdroj vlastní)

Obrázek 4. Rozestavení 1-2-7 (zdroj vlastní)

Na těchto dvou obrázcích, které znázorňují nejstarší rozestavení hráčů novodobého fotbalu, je patrná převaha útočících hráčů. Na základě toho můžeme nejjednodušeji určit role hráčů středové řady, starším označením záložníci. U těchto hráčů převažovala defenzivní činnost, při níž pomáhali jednomu bránícímu hráči k zastavení útočné fáze soupeře. V útočné fázi bylo cílem dostat míč co nejrychleji na své ofenzivní spoluhráče a případně podpořit útočnou fázi.

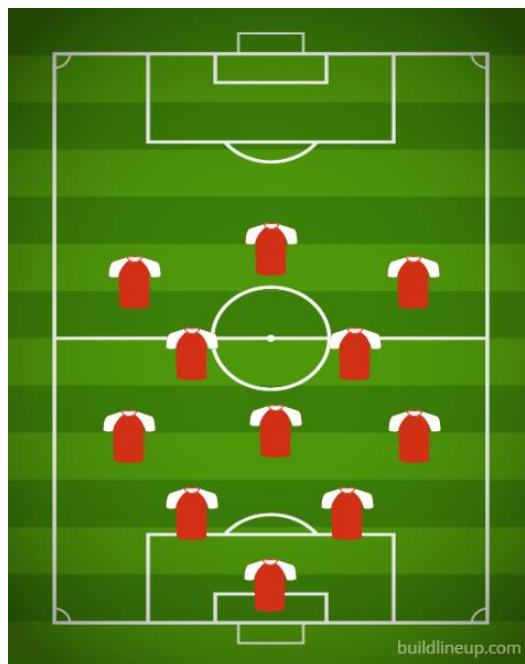
Obrázek 5. Pyramidový systém (zdroj vlastní)

Klíčovým hráčem v této formaci byl střední záložník, který v ofenzivní fázi podporoval útok, v obranné fázi doplňoval dva krajní záložníky a dva obránce proti pěti útočníkům soupeře. Tento systém byl využit na prvním mistrovství světa v roce 1930, zejména oběma finalisty tohoto turnaje, Argentinou a Uruguayí (Bluem, 2002; Votík, 2011).

Ve 30. letech 20. století se nejvíce prosazoval tzv. WM systém (obr. 6). Podle Votíka (2003) byl systém založen na rozestavení 3-2-5, Bedřich 2006) hovořil o formaci 3-2-2-3. První tříobráncový systém měl ve své obranné řadě dva krajní obránce a jednoho prostředního, který byl označován jako „zametač“. Na Mistrovství světa v roce 1934 se však kromě WM systému objevilo rozestavení 2-3-2-3 (obr. 7) s názvem Metodo. Prezentoval se s ním italský výběr pod vedením Vittoria Pozza a právě s tímto rozestavením dokázal získat dvakrát titul mistra světa po sobě (1934, 1938). Jednalo se o vylepšený systém 2-3-5, který se více zaměřil na území ve středu hřiště. Formace umožňovala pevnější obranu a zvyšovala efektivitu při rychlých protiútocích v útočné fázi (Lisi, 2015).

Obrázek 7. systém WM (zdroj vlastní)

Obrázek 6. Rozestavení 2-3-2-3 (zdroj vlastní)

WM systém měl ve své záložní řadě dva defenzivní středové hráče, kteří spíše doplňovali obrannou trojici a starali se více o defenzivní fázi hry. Ve více ofenzivním postavení

nastupovali dva hráči zvaní jako „inside forwards“, tedy vnitřní útočníci. Tito hráči ve větší míře podporovali útočnou fázi týmu.

System Metodo se vyznačoval jedním plně defenzivním středním záložníkem, který měl vedle sebe dva krajní záložníky. Nad středopolařem byli postaveni opět dva vnitřní útočníci. Jak již z označení středopolař vyplývá, tento defenzivní záložník se pohyboval převážně ve středu hřiště před středními obránci a při postupném útoku soupeře se staral o obsazování prostoru i hráče a odebrání míče.

Další systém, který se nejvíce proslavil v Itálii, vznikl ve 40. letech minulého století a nesl název Catenaccio (obr. 8). Systém vznikl jako modifikace formace 2-3-5, v některých fázích se mohl podobat modernějším rozestavením 4-4-2 nebo 4-3-3. Vyznačoval se větší variabilitou rozestavení jednotlivých hráčů, nicméně jeden znak byl pro tento systém typický. Jeden hráč obranné řady nastupoval na pozici „zametače“, který má hlavní roli v defenzivní fázi (Bedřich, 2006).

Obrázek 8. Systém Catenaccio (zdroj vlastní)

Systém Catenaccio měl převážně obranný charakter. Hlavním cílem bylo vyztužit obrannou linii použitím zametače, který zodpovídal za organizaci hráčů před sebou a byl posledním hráčem, který mohl zabránit útokům soupeře. V záložní řadě byli hráči podle postavení rozdělení na dva defenzivní a dva ofenzivní. U defenzivních záložníků

převažovaly obranné úkoly spojené se zachytáváním přihrávek a odebíráním míčů útočícím hráčům soupeře. Ofenzivní záložníci podporovali dva útočníky, jejich snahou bylo dávat góly a připravovat situace pro své spoluhráče.

V 60. letech 20. století se začal objevovat první typický čtyřobráncový systém, konkrétně systém 4-2-4 (obr. 9). Na rozdíl od předchozích systémů dokázal tento systém vytvořit početní převahu jak v útoku, tak v obraně a formace byla celkově více flexibilní. Tento systém nejvíce proslavil výběr brazilské fotbalové reprezentace, když v letech 1958 a 1962 vyhrál Mistrovství světa (Bangsboo, Peitersen, 2000).

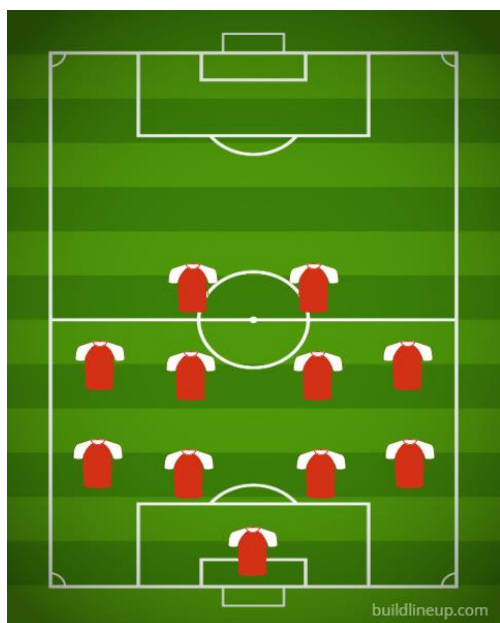

Obrázek 9. Rozestavení 4-2-4 (zdroj vlastní)

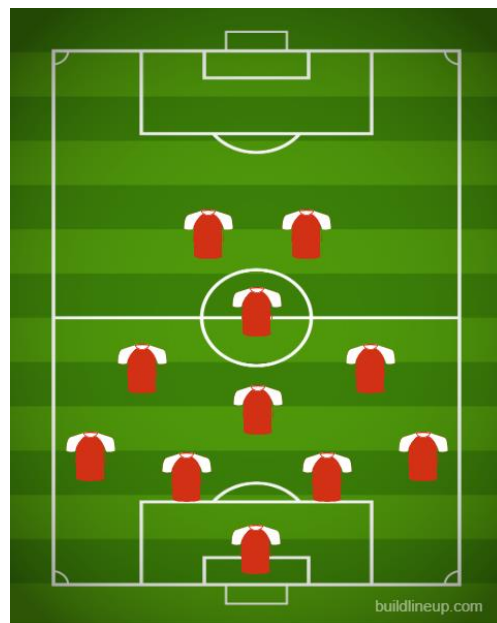
Toto rozestavení mělo ve své středové řadě pouze dva hráče, kteří většinou nastupovali vedle sebe. Hráči museli být fyzicky a takticky dobře vybaveni, a to hned ze dvou důvodů. Prvním důvodem byla fyzická náročnost z hlediska podpory obranné i útočné fáze hry. Druhým důvodem mohla být početní nevýhoda proti systému se třemi nebo čtyřmi hráči ve středu pole.

Na dalším MS se objevila formace, která vzešla z původního rozestavení 4-2-4 jedna z neznámějších a nejpoužívanějších formací, formace 4-4-2 (obr. 10, 11) se čtyřmi obránci, čtyřmi hráči záložní řady a dvěma útočícími hráči. Toto rozestavení bylo velmi variabilní, a to především v obranné a záložní řadě. Obrana byla složena ze dvou krajních a dvou středních obránců, přičemž střední obránci mohli hrát v rozestavení vedle sebe nebo

za sebou. Poprvé toto rozestavení zpopularizovala reprezentace Anglie, která vyhrála MS 1966 (Glanville, 2010).

Obrázek 11, Rozestavení 4-4-2 (zdroj vlastní)

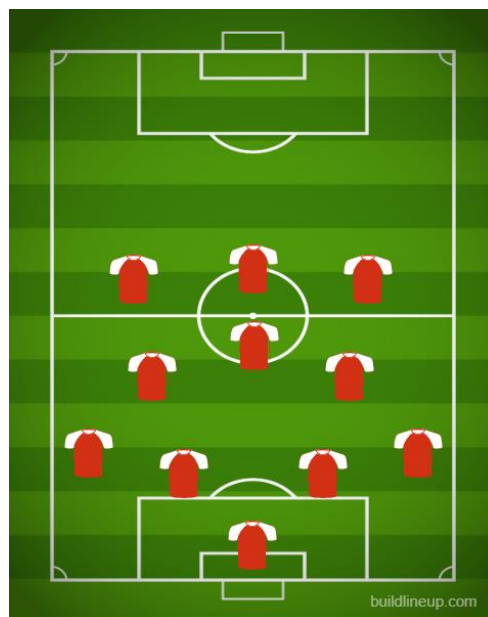
Obrázek 10. Rozestavení 4-4-2 diamant (zdroj vlastní)

Hráči středové řady mohli v tomto rozestavení nastupovat v jedné linii, přičemž dva záložníci byli krajní a dva středový (obr. 10). V této variantě oba středový hráči podporovali obrannou i útočnou fázi hry. Naopak ve variantě zvané „diamant“ byli záložníci rozděleni na dva krajní, jednoho defenzivního a jednoho ofenzivního (obr. 11). Již z názvu vyplývají hlavní role, které hráči zaujímali. Defenzivní se staral o prostor před obránci, zatímco ofenzivní záložník podporoval převážně útočnou fázi hry.

Na rozestavení 4-4-2 navazuje další, velmi populární rozestavení 4-3-3 (obr. 12a, 12b). Formaci se čtyřmi obránci, třemi záložníky a třemi útočníky použila Brazílie při vítězství na mistrovství světa v letech 1970 a 2002. Další úspěch tohoto rozestavení zaznamenal tým Nizozemska na MS 1974. Obranná řada se obvykle skládá ze dvou krajních a dvou středních obránců. Můžeme se ovšem setkat také s předním a zadním středním obráncem (tzv. liberem). Také ve středové linii docházelo k mnoha úpravám, zpravidla se rozestavení přizpůsobovalo hře soupeře.

Obrázek 12a. Rozestavení 4-3-3, varianta s jedním def. záložníkem (zdroj vlastní)

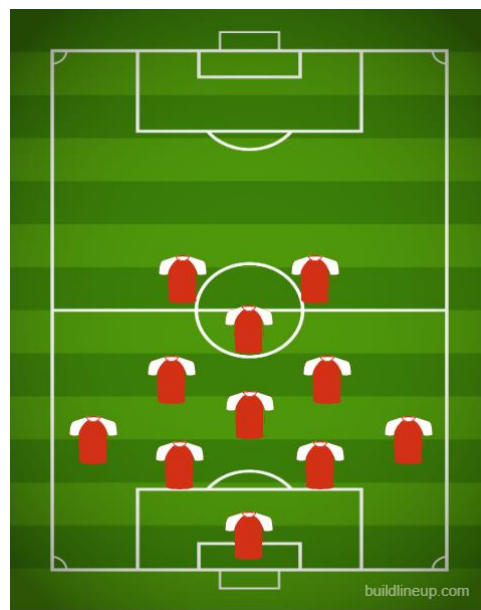
Obrázek 12b. Rozestavení 4-3-3, varianta se dvěma def. záložníky (zdroj vlastní)

Na první pohled téměř stejné rozestavení, avšak hlavní rozdíl se skrýval v taktické stránce týmu. V první variantě (obr. 12a) byli hráči středové řady rozděleni na jednoho více defenzivního, který se staral o obrannou fázi. Naopak dva ofenzivní záložníci podporovali útočnou fázi mužstva. Obrázek vlevo (obr. 12b) znázorňoval defenzivněji laděnou formaci se dvěma defenzivními a jedním ofenzivním záložníkem.

Mezi lety 1990-1998 došlo k velkým změnám v rozestavení, týkajících se převážně obranné řady. Zatímco na MS 1990 bylo u nejúspěšnějších mužstev používáno rozestavení 1-2-5-2 s liberem (obr. 13), o osm let později se v drtivé většině objevovala zónová obrana s hráči v jedné linii (3-5-2) a na MS 2002 hráčský post libero zcela zanikl. V tomto období se také začal vyvíjet post defenzivního záložníka, tzv. štítu. Na mistrovství světa 2006 byl nejúspěšnější tým Itálie s modifikovaným rozestavením 4-4-2 (obr. 14), který vytvářel ve středové řadě „diamant“ a ve kterém bylo typické postavení záložní řady s jedním defenzivním štítem, dvěma výše postavenými středopolaři a jedním podhrotovým hráčem. Mimo jiné se zde poprvé objevilo rozestavení 4-2-3-1, které v příštích letech velmi nabyde na popularitě (Frýbort, Janda, 2015).

Obrázek 14. Rozestavení 1-2-5-2 s liberem (zdroj vlastní)

Obrázek 13. Rozestavení 4-4-2 (zdroj vlastní)

Na obrázku vlevo je typické rozestavení s liberem a s pětičlennou záložní řadou. Při obranné fázi se krajní záložníci stahovali na pozice obránců což vedlo k početní převaze oproti dvěma až třem útočníkům soupeře. Střední záložníci se v obranné fázi drželi více u sebe a zhušťovali tak prostor ve středu hřiště. Naopak do ofenzivy měli hráči větší volnost ve výběru místa, přičemž alespoň jeden přímo podporoval dva útočníky v prostorách kolem pokutového území. Rozestavení vpravo se vyznačovalo značnou převahou ve středu hřiště. Defenzivní záložník se zaměřoval především na obrannou fázi hry, ve které pomáhal obranné čtveřici. V ofenzivě se převážně staral o založení útoku přesnými přihrávkami na výše postavené spoluhráče. Dva středoví hráči nad ním sloužili jako spojky mezi obrannou a útočnou řadou. V defenzivní fázi vykrývali prostory, případně zachytávali průnikové přihrávky soupeře. V ofenzivě byli důležitými články v založení a vedení útoku, případně se mohli dostat do zakončení. U posledního, tedy ofenzivního středového hráče převažovala útočná fáze hry, kdy se dostával do situací 1na1, vytvářel situace pro své spoluhráče nebo sám zakončoval akce.

Obrázek 15. Rozestavení 4-2-3-1 (zdroj vlastní)

Mistrovství světa 2010 se podle expertů nejvíce využívalo právě rozestavení 4-2-3-1 (obr. 15), nicméně rozestavení se objevovalo také v mnoha obměnách. S klasickým rozestavením se dvěma defenzivními a jedním ofenzivním středním záložníkem se stalo Španělsko pro rok 2010 vítězem. Od roku 2014 až do současnosti dochází k velké variabilitě v úvodních rozestaveních. Kromě čtyřčlenné a tříčlenné obrany poprvé objevila také obranná linie s pěti hráči. Také v ostatních řadách dochází k různým variantám rozestavení, které se mohou měnit během samotného utkání (Frýbort, Janda, 2015).

Oba finalisté z roku 2018 nastoupili v rozestavení se dvěma defenzivními štíty, kteří sice pomáhali převážně v defenzivní činnosti, důležitá role byla ovšem v založení útoku, kdy mohli využít průnikovou přihrávku nebo rychlé otočení těžiště hry z jedné strany na druhou. Podhrotový hráč byl opět součástí ofenzivní fáze, v součinnosti se dvěma krajními záložníky podporoval hrotového útočníka.

2.2.1 CHARAKTERISTIKA HRÁČŮ STŘEDOVÉ ŘADY

Hráči středové řady, dříve také záložníci, středopolaři nebo spojky, je označení pro hráče, jak již vyplývá z názvu, vycházející z prostorů mezi obrannou a útočnou řadou, kde plní své role a úkoly. Díky jejich pozici uprostřed rozestavení jsou na hráče kladeny velké nároky z hlediska úkolů. Během utkání fungují jako spojky mezi útokem a obranou a ve většině situací se podílejí na útočné i obranné fázi (Kollath, 2006).

Michal Ježdík (2021) hovoří o těchto hráčích jako o „architektech hry“. Tito hráči jsou v týmových sportech mozkiem celého týmu, kdy jsou schopni dirigovat a organizovat hru svých spoluhráčů a zároveň dokáží svou herní inteligencí a technicko-taktickou vyspělostí řešit těžké situace. Během utkání jsou hráči na těchto postech více omezeni časem a prostorem při rozhodování než hráči na jiných postech, proto jsou elitní hráči středové řady vybaveni speciálními schopnostmi a dovednostmi, které jsou pro ně charakteristické (Pocock a kol., 2017). Dovednosti, které převládají u středních záložníků, jsou technika s míčem a jednotlivé herní činnosti. Vedení míče je u hráčů na nejvyšší úrovni zcela zautomatizované a mozek se tak může soustředit na ostatní činnosti. Také přihrávky a zakončení zdobí moderní středové hráče. Díky široké škále těchto dovedností jsou hráči středové řady pro soupeře nepředvídatelní (Pocock a kol., 2017).

Mezi hlavní schopnosti patří obecně fotbalové myšlení, které je úzce spojeno s předvídáním hry a taktickou (poziční) hrou, „Být ve správný čas na správném místě“.

Podle Hughese a kol. (2012) jsou na hráče středové řady kladeny větší nároky z hlediska vnímání informací než na ostatních postech. Další nezbytnou výbavou středních záložníků je 360stupňový monitoring hrací plochy a veškerého dění kolem sebe. V těchto podmínkách jsou hráči nuceni vhodně vybrat řešení, které je efektivní pro následnou fázi.

U hráčů středové řady rozlišujeme na základě jejich postavení herní činnosti, které jsou pro ně charakteristické. U defenzivních záložníků bude ve většině utkání převažovat obranná činnost, naopak krajní nebo podhrotoví záložníci se více zapojují do ofenzivní fáze hry.

V defenzivě mají středoví hráči za úkol odebírat míč soupeři, obsazovat prostor a hráče bez míče a podstupovat souboje. Spolupracují s obrannou řadou na zahuštění prostoru před pokutovým územím, aby soupeři nedovolili vedení útoku středem hřiště (Kollath, 2006).

Hráči středové řady působí jako obranný štít a často přebírají odpovědnost za organizaci obrany při postupném útoku soupeře. Svým postavením donutí hrát soupeřovo mužstvo do šířky, kde mohou vhodným presinkem získat míč do svého držení nebo alespoň donutí

hráče ke ztrátě míče (Buzek, 2003). Pokud ovšem hráči vyhodnotí, že nemají vhodnou pozici pro napadání, stahují se do obrany, čímž vyztuží obrannou řadu (Bauer, 1999).

Důležitým elementem pro všechny tyto činnosti je především komunikace. Díky jejich postavení ve středu hřiště mají dostatečný přehled nad samotnou hrou a mohou tak řídit a organizovat hráče, které se zapojují do defenzivní fáze.

Do ofenzivní fáze se mohou zapojit všichni hráči středové řady, opět však záleží na konkrétních pozicích a rolích. Defenzivní záložníci se svými přihrávkami se starají o výstavbu hry při postupném útoku, při rychlém protiútku vytváří průnikovými přihrávkami příležitosti pro své spoluhráče ke vstřelení branky (Kollath, 2006). Také podle Bauera (1999) je úkolem defenzivních záložníků zakládat útoky přesnými přihrávkami, nabízet se ofenzivním hráčům pro zpětné přihrávky a zakončovat ze střední vzdálenosti.

Pro střední záložníky, v zahraniční terminologii označované jako „box to box player“ je typická hra na soupeřově polovině, kde si vhodným pohybem říkají o přihrávku od spoluhráčů a následně vedou ofenzivní fázi hry. „*Během ofenzivy zapojují hráči středu pole do hry útočníky, jsou k dispozici v „druhé vlně“ a také střílejí na branku.*“ (Kollath, 2006, s. 107).

Ofenzivní neboli podhrotový záložník se nachází v prostorách kolem pokutového území, kde úzce spolupracuje s hrotovým útočníkem. Finálními přihrávkami vytváří pro své spoluhráče střelecké příležitosti, krátkým driblingem a situacemi 1na1 dostává do zakončení také sám sebe.

2.3 SOUČASNÉ POJETÍ HRY-MS V KATARU

Mistrovství světa v Kataru je prozatím poslední celosvětová profesionální událost ve fotbalu. Na základě toho můžeme usoudit, že se zde objevily nejnovější fotbalové trendy týkající se úvodního rozestavení hráčů, týmové taktiky a také individuálních rolí hráčů. Již na předešlých ročnících mistrovství světa se hovořilo o vzrůstající variabilitě úvodních rozestavení hráčů nejen před zápasem, ale také v průběhu utkání. Podle Frýborta (2015) bylo možné pozorovat týmy s flexibilním rozestavením již na MS 2002 v Jižní Koreji a Japonsku. Od té doby se tímto způsobem prezentuje stále více týmů, a to nejen na nejvyšší úrovni. Tento trend se vlivem moderních technologií neustále rozšiřuje. Týmy jsou schopni díky videozáznamům z předchozích utkání zjistit velké množství informací o svém soupeři a následně sestaví tréninkové jednotky, kde se na soupeře z hlediska technicko-taktické

stránky dokáží připravit. Tento postup se samozřejmě děje i opačně, a proto jsou týmy nuceni při zápase na situace reagovat, v tomto případě změnou rozestavení.

Na mistrovství světa v Kataru využívali tuto možnost bez pochyby všechny týmy a vlivem toho se objevilo největší množství úvodních rozestavení, které jednotlivá mužstva využívala.

Podle statistik (fifa.com) byla na Mistrovství světa v Kataru k vidění celá řada úvodních rozestavení. Formace se lišily v počtu jednotlivých řad, kdy je uváděn počet tří, čtyř, ale i pěti řad (rozestavení 4-1-2-1-2) a také v počtu hráčů v jednotlivých řadách. Jak jsem již zmiňoval výše, týmy byly schopny měnit svá rozestavení na jednotlivá utkání, dokázaly však rychle reagovat na soupeře změnou rozestavení i v průběhu utkání.

Na tomto světovém šampionátu se kromě osvědčených a dobře známých rozestavení (4-3-3, 4-4-2, 4-2-3-1) vyskytovala i ta modernější. Poměrně zastoupené bylo neobvyklé rozestavení 3-4-2-1 (obr. 16), které vychází z rozestavení 3-4-3 se třemi útočníky v linii. Na turnaji jsme mohli pozorovat týmy hrající v defenzivním rozestavení 5-3-2 (obr. 17) nebo dokonce 5-4-1 (obr. 18). Tyto formace využívala především mužstva, která před začátkem turnaje patřila k „outsiderům“. Posledním zmíněným je ofenzivněji laděné rozestavení 4-1-2-3 (obr. 19), které používaly týmy jako Francie, Anglie nebo Brazílie.

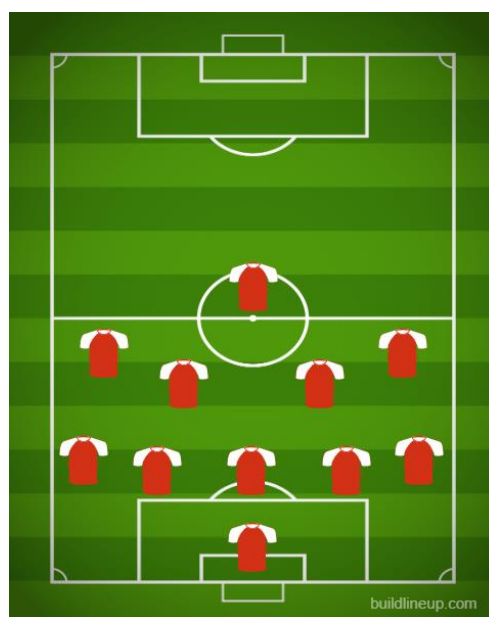
Obrázek 16. Rozestavení 3-4-2-1 (zdroj vlastní)

Rozestavení se třemi obránci vytváří znatelnou převahu ve středu hřiště. Hráči středové řady jsou podle schématu rozdělení na dva defenzivní a dva ofenzivní. Defenzivní záložníci se starají o prostor před tříčlennou obranou. K tomu jim do defenzivy pomáhají také krajní záložníci, kteří vykrývají prostor pro průnikové přihrávky. Do ofenzivy mají tito hráči za úkol založit útok a dostat míč na krajní nebo podhrotové záložníky, kteří mají převážně ofenzivní role.

Na obrázku vlevo (obr. 17) je znázorněno rozestavení s jedním defenzivním štítem a dvěma ofenzivními záložníky. I přes velký počet bránících hráčů se defenzivní záložník pohybuje převážně na vlastní polovině hřiště, v ofenzivní fázi zaujímá takové postavení, aby v případě ztráty míče zamezil rychlému protiútoky soupeře. Ofenzivní záložníci opět podporují ofenzivní fázi a doplňují tak jednoho hrotového útočníka. Rozestavení 5-4-1 (obr. 18) má čtyřčlennou záložní řadu, která je rozdělena na dva střední a dva krajní záložníky. V tomto případě hrají střední záložníci vedle sebe a podporují jak defenzivní, tak ofenzivní fázi hry.

Obrázek 18. Rozestavení 5-3-2 (zdroj vlastní)

Obrázek 17. Rozestavení 5-4-1 (zdroj vlastní)

Obrázek 19. Rozestavení 4-1-2-3 (zdroj vlastní)

Na obr. 19 je znázorněno rozestavení 4-1-2-3, které vychází ze staršího rozestavení 4-3-3. Tato modernější varianta je více vyvážená především ve středové řadě, kdy hráči vytvářejí „trojúhelník“ s jedním defenzivním a dvěma ofenzivními záložníky. Defenzivní štít podporuje především obrannou fázi, do ofenzivy má funkci rozehrávače nebo je využíván k otáčení těžiště hry. U ofenzivních záložníků se v dnešní době více individualizují jednotlivé role. Jeden z těchto hráčů zaujímá roli spojky mezi obranou a útokem a druhý více podporuje ofenzivní hráče kolem pokutového území.

2.4 VYBRANÉ HERNÍ ČINNOSTI JEDNOTLIVCE

Herní činnosti jednotlivce definuje Votík (2005) jako hráčem naučené komplexy pohybových úkolů. Každá individuální herní činnost se skládá s technické a taktické stránky a jejich dále závisí na kondiční a psychické připravenosti jedince. Ondřej (1990) popisuje herní činnosti jednotlivce jako jeden z nejdůležitějších faktorů přímo ovlivňující týmový úspěch. Je proto potřeba tyto dovednosti osvojovat a zdokonalovat již od dětství. Každý hráč se svými individuálními herními činnostmi podílí na týmovém herním výkonu celého mužstva (Kačáni, 2005). Hráči s dokonale zautomatizovanými herními činnostmi podávají zpravidla lepší výkony na hřišti a jsou úspěšnější (Bedřich, 2006).

Podobně jako fáze hry jsou rozděleny také individuální herní činnosti, a to na obranné a útočné (Votík 2003):

Útočné:

- výběr místa (hra bez míče)
- přihrávání
- zpracování míče
- vedení míče
- obcházení soupeře
- střelba

Obranné:

- obsazování hráče s míčem
- obsazování hráče bez míče
- obsazování prostoru
- odebírání míče

V diplomové práci se budu zabývat třemi útočnými herními činnostmi jednotlivce přihrávání, vedení míče, střelba a jednou obrannou – odebírání míče.

2.5 HERNÍ ČINNOSTI JEDNOTLIVCE – ÚTOČNÉ

2.5.1 PŘIHRÁVÁNÍ

Přihrávkou rozumíme udeření míče nohou, hlavou nebo jinou povolenou částí těla spoluhráči (Votík, 2005). Jedná se tedy o součinnost a vzájemnou spolupráci dvou hráčů, přihrávajícího hráče a hráče, který míč zpracovává. Důležitější roli má u této herní činnosti přihrávající hráč, protože má zodpovědnost za vhodné načasování přihrávky a volbu nejlepšího způsobu odehrání míče (Votík, 2003). Technická vyspělost hráče a přehled o dění na hřišti jsou základními předpoklady pro úspěšné provedení přihrávky. Také přijímající hráč má své úkoly, konkrétně správný výběr místa, načasování náběhu, a především zpracování míče. (Lička, Magnusek, 2006).

„Přihrávání míče je nejčastější a nejběžnější útočnou herní činností jednotlivce společně s dalšími dílčími herními dovednostmi, které časově těsně předcházejí samotné přihrávce míče na spoluhráče. Kvalitativní míra osvojení těchto dílčích dovedností vymezuje míru úspěšnosti v útočné kombinaci založené na přihrání míče.“ (Frýbort, 2019, s. 11).

Typy přihrávek podle Howarda (2018):

- krátká přihrávka,
- dlouhá přihrávka,
- zpětná přihrávka,
- narážečka,
- průniková přihrávka.

Krátká přihrávka patří pravděpodobně k nejpoužívanějším typům v dnešním fotbale. Pokud jde přihrávka po zemi, můžeme tvrdit, že se jedná o nejvíce přesnou a bezpečnou přihrávku.

Dlouhá přihrávka se využívá v situacích, kdy chceme překvapit soupeře rychlým přenesením těžiště na svého spoluhráče. Kvůli delší dráze letu je potřeba, aby přijímající hráč měl dostatečný čas a prostor na zpracování míče. Kopající hráč musí být vybaven technickou připraveností.

Zpětnou přihrávku můžeme také nazvat jako pomocnou přihrávku. Používá se v případech, kdy bránící mužstvo nedovolí útočícím hráčům hrát dopředu nebo když bránící mužstvo

vyvíjí na hráče s míčem tlak. Zpětnou přihrávkou tým udrží kontrolu nad míčem a zároveň čeká na vhodnou situaci pro přihrávku směrem k soupeřově brance.

Narážečka je výraz pro útočnou kombinaci založené na činnosti „přihraj a běž“. Při této situaci hráč s míčem přihraje svému spoluhráči a ihned si svým pohybem říká znovu o míč. Většinou tato akce probíhá kolem bránícího protihráče, kterého dvěma přihrávkami vyřadí ze hry. Tato součinnost vyžaduje přesnost přihrávky, a především správně načasovaný náběh.

Průniková přihrávka je nejsložitějším, ale zároveň nejúčinnějším způsobem, jak překonat hned několik bránících hráčů. Přihrávka vyžaduje jak technické dovednosti přihrávajícího hráče, tak včasný a účelný náběh spoluhráče. Pokud hráč bez míče dobře načasuje náběh mezi bránící hráče soupeře a hráč s míčem přihraje míč do nabíhajícího prostoru, hovoříme o průnikové přihrávce (Howard, 2018)

2.5.2 OBCHÁZENÍ

Obcházení soupeře je útočná herní činnost založená na vyhnutí se bránícímu hráči v souboji jeden na jednoho a pokračování s míčem pod kontrolou. Je to dovednost, která vyžaduje kreativitu a schopnost rychlé reakce a improvizace na danou situaci. Pro úspěšné překonání obránce musí mít útočící hráč výborné vedení míče, aby měl míč neustále pod kontrolou a dokázal se ve správný moment vyhnout soupeři. Důležitým faktorem při správném obcházení soupeře je využívání klamavých pohybů. (Lička, Magnusek, 2006).

„Obcházení soupeře je jednou z limitujících herních činností v útočné fázi hry, úspěšnost řešení útočných soubojů – situací 1:1 rozhodujícím způsobem ovlivňuje efektivnost jejího vedení a zakončení“ (Votík, 2003, s. 76). O způsobu obcházení rozhoduje spousta faktorů. Jedním z nich je schopnost hráče využívat klamavých pohybů a technických prvků (kliček) s míčem. Obecně lze říci, že hráč s širokým repertoárem způsobů obejití bude pravděpodobněji v těchto činnostech úspěšnější.

Tuto herní činnost využívají především ofenzivní hráči, nejčastěji krajní záložníci nebo krajní útočníci. Díky jejich postavení na kraji hřiště se často dostávají do situací, ve kterých podstupují souboje proti bránícímu hráči. Pokud bude hráč v této činnosti silný, může se sám dostávat do střeleckých příležitostí nebo připravovat šance pro ostatní spoluhráče. Obcházení soupeře se zřídka vyskytuje u bránících hráčů na vlastní polovině

hřiště, a to díky vysokému riziku, při kterém může dojít ke ztrátě míče kolem vlastní branky a k následnému útoku soupeře.

2.5.3 STŘELBA

Střelba je finální útočná herní činnost, která rozhoduje o úspěšnosti ofenzivní fáze. Cílem hráčů je každou akci zakončit střelbou na branku, v ideálním případě vstřelit gól. Tato činnost by měla být zejména u ofenzivních hráčů nejvíce zautomatizována, na druhou stranu je důležité umět rychle reagovat na změny situace a podle toho přizpůsobit provedení (Votík, 2003). Je to technická dovednost, kterou hráči získají tréninkovým drilem, tedy velkým počtem opakování. Při nácviku a zdokonalování této herní činnosti je důležité zakončujícím hráčům co nejvíce přiblížit zápasové podmínky, ve kterých se pak útočící hráči budou nacházet. S tím souvisí mimo jiné nácvik různých způsobů kopů, aby hráč dokázal podle situace vybrat nejlepší řešení (Matkovich, Davis, 2009). Podle Oghonyona a kol. (2020) je střelba jednou z nejdůležitějších technických dovedností u fotbalových týmů, která rozhoduje o výsledku zápasu, přestože tvoří pouze 1% držení míče. Úspěšnost střelby závisí na tom, jestli je hráč schopen v těžkých situacích pod tlakem bránících hráčů vybrat a realizovat vhodnou techniku zakončení (Holienska, 2001). Střelba se jako ostatní herní činnosti jednotlivce skládá ze dvou neoddělitelných částí, technické a taktické stránky. Technická stránka je ovlivněna úrovní individuálních schopností a dovedností. Taktická stránka souvisí s orientací v prostoru, vyhodnocením herní situace a volbou optimálního způsobu zakončení (Peráček, Pakusza, 2011). Obě tyto stránky jsou v dnešní době velmi důležité a rozhodují o úspěšných střelcích. Stále platí fakt, že nejvíce gólů padá z pokutového území, kde hráč potřebuje jednat rychle. Situace ve vápně se vyznačují zahuštěným prostorem, a tak se musí hráč rychle zorientovat a vybrat nejlepší řešení zakončení. Na druhou stranu zakončení ze střední vzdálenosti vyžaduje spíše technickou vyspělost hráče při provedení.

2.6 HERNÍ ČINNOSTI JEDNOTLIVCE – OBRANNÉ

2.6.1 ODEBÍRÁNÍ MÍČE

Odebírání míče definuje Ondřej (1990) jako finální obrannou herní činnost, při které je snahou bránícího hráče získat míč do svého držení. Ne všechny situace jsou však vhodné k odebrání míče, proto musí bránící hráč dostat soupeře s míčem do situace, ve které je větší šance míč získat. Podle Votíka (2005) se bránící hráč snaží svým pohybem připravit takovou situaci, při které by dokázal konstruktivně odebrat míč a přejít z obranné fáze do útočné.

„V současném fotbalu je zřetelná tendence k ústupu od způsobu odebírání míče, při kterém je cílem pouze přerušit útok bez záměru založit vlastní útočnou fázi. Tento způsob odebírání míče je označován jako destruktivní a jeho frekvence v utkání nejlepších týmů se pohybuje kolem 43 % až 47 %. Způsob odebrání míče, kdy hráč získává míč pod kontrolu a plynule zahajuje přechod z obranné do útočné fáze, nazýváme konstruktivním a jeho frekvence v utkání nejlepších týmů se pohybuje kolem 53 % až 57 %.“ (Votík, 2011, s. 70).

Nicméně při odebírání míče musí bránící hráč zároveň dbát na hru podle pravidel, tedy vyvarovat se v souboji nedovoleným zákrokům, ze kterých by mohl mít soupeř výhodu volného přímého kopu (Kollath, 2006). Občas je touha po zisku míče tak velká, že hráč není trpělivý v přípravě na souboj a takticky souboj nezvládne. V takových případech může zastavit hráče nedovoleným zákrokem, po němž zůstává soupeř i nadále v držení míče, v horších případech pokračuje hráč s míčem do otevřené obrany soupeře.

3 CÍL A ÚKOLY PRÁCE

3.1 CÍL PRÁCE

Hlavním cílem diplomové práce je analýza a komparace herních činností jednotlivce u vybraných hráčů středové řady týmů Argentiny, Francie, Chorvatska a Maroka na Mistrovství světa 2022 ve fotbale.

3.2 ÚKOLY PRÁCE

1. Zpracování a formulace teoretických východisek
2. Sběr dat metodou nepřímého evidovaného pozorování
3. Vyhodnocení výsledků získaných z praktické části
4. Porovnání výsledků sledovaných hráčů, identifikace společných nebo rozdílných charakteristických znaků

4 METODIKA PRÁCE

4.1 CHARAKTERISTIKA SLEDOVANÝCH HRÁČŮ

Zkoumaný soubor pro moji diplomovou práci jsem sestavil z hráčů středové řady týmů Argentiny, Francie, Chorvatska a Maroka, tedy čtyř nejúspěšnějších celků na Mistrovství světa 2022 v Kataru. Všichni hráči, které jsem si zvolil, nastoupili do všech sedmi utkání na šampionátu. Do pozorování byla zahrnuta základní hrací doba včetně nastavení a prodloužení, což vedlo k drobným rozdílům v odehraných minutách jednotlivých hráčů.

Sofyan Amrabat

Marocký záložník hrající za italskou Fiorentinu odehrál na Mistrovství světa všech 660 minut. V šesti ze sedmi utkání nastoupil v rozestavení 4-1-2-3 na pozici defenzivního záložníka, kde plnil roli „tzv. štítu“ před obrannou řadou. Jeho hlavními činnostmi bylo obsazování prostoru i ofenzivních hráčů soupeře. V semifinálovém duelu proti Francii změnil trenér Regragui rozestavení na 5-4-1, ve kterém Amrabat nastoupil na pozici středního záložníka. V této formaci se díky zesílené obranné linii a vyššímu postavení mohl více zaměřit na zakládání a vedení ofenzivní fáze hry, svými diagonálními a kolmými přihrávkami vytvářel šance pro sebe nebo své spoluhráče. Důležité je zmínit jeho kondiční předpoklady, díky kterému byl základním kamenem marockého výběru.

Luka Modrič

Zkušený chorvatský záložník a kapitán odehrál celkem za sedm utkání 653 minut. Chorvatský tým podobně jako Maroko odehrál šest utkání ve stejném rozestavení 4-1-2-3, přičemž Luka Modrič vždy nastupoval na pozici ofenzivního záložníka. Jeho postavení a s ním spojená role se však během zápasu měnila. Ve většině utkání převažovalo ofenzivní postavení, ve kterém zásoboval své spoluhráče diagonálními i kolmými přihrávkami, ale také sám zakončil nebo obešel hráče v situaci 1na1. V některých fázích se naopak zatáhl na úroveň středních obránců, od kterých si bral míč a staral se tak o založení útočných akcí. V posledním zápase o bronz nastoupili Chorvaté v rozestavení 4-4-1-1, ve které Modrič fungoval jako spojka mezi obranou a útokem.

Aurélien Tchouaméni

Defenzivní záložník Realu Madrid byl na Mistrovství světa druhým nejmladším členem francouzského týmu a zároveň nejmladším členem zkoumaného souboru této práce.

S počtem 621 odehraných minut patřil k oporám záložní řady Francie i přesto, že to bylo jeho první seniorské Mistrovství světa v kariéře. Ve čtyřech utkání nastoupil při rozestavení 4-1-2-3 na pozici jediného defenzivního záložníka. Pomáhal převážně vyztužovat čtyřčlennou obranu Francie a díky jeho výšce podstupoval spoustu hlavičkových soubojů. Ve třech utkání se francouzský trenér rozhodl stáhnout na pozici defenzivního záložníka také Rabiota a rozestavení se tím pádem změnilo na 4-2-3-1. Díky dvěma defenzivním záložníkům mohl jeden z nich více podporovat ofenzivní fázi, díky čemuž se podařilo vstřelit Tchouaménimu proti Anglii jediný gól.

Rodrigo de Paul

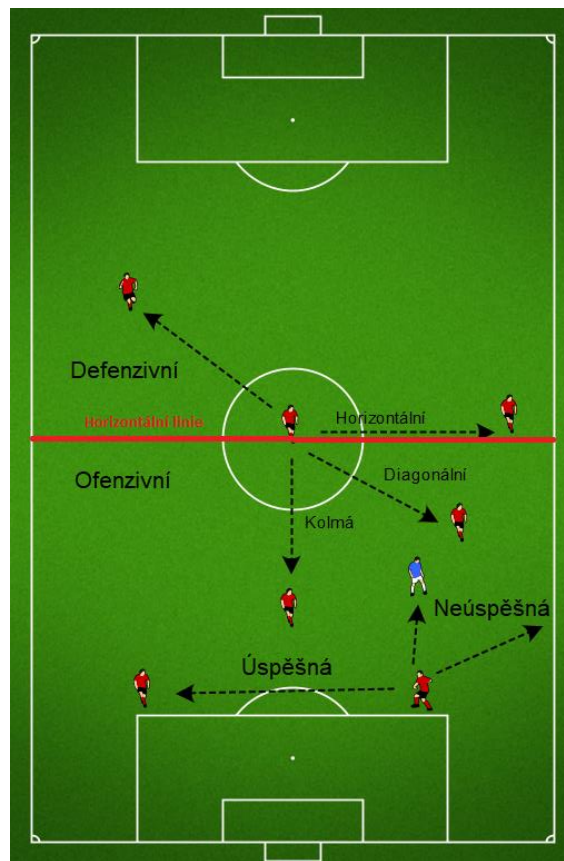
Také de Paul zažil v dresu Argentiny své první MS, ve kterém odehrál v sedmi utkáních rovných 600 minut, převážně na pozici defenzivního záložníka. V utkáních s Polskem (4-3-3) a Chorvatskem (4-4-2) nastoupil na kraji zálohy. Z této čtveřice je Argentina tým s největší variabilitou úvodních rozestavení. Ve třech zápasech základní skupiny nastoupila Argentina ve třech různých rozestaveních, konkrétně 4-2-3-1, 4-4-2 a 4-3-3. V prvním zápase proti Saudské Arábii plnil de Paul společně s Paredesem roli defenzivního záložníka, nejvíce se zapojoval do zakládání útočných akcí. V rozestaveních 4-4-2, 4-3-3 a 3-5-2 měl de Paul pozici středního záložníka, podporoval tedy ofenzivu i defenzivu. V ofenzivě zakládal a vedl útočné akce, občas se dostal také do zakončení. V defenzivě obsazoval prostory i hráče a vykrýval útočné přihrávky soupeře. V osmifinálovém a finálovém zápase zvolil trenér Scaloni rozestavení 4-1-2-3, ve kterém de Paul nastupoval na pozici defenzivního záložníka. V těchto zápasech u něj převažovali defenzivní činnosti, především odebírání míče.

4.2 SBĚR DAT A JEJICH ZPRACOVÁNÍ

Ke sběru dat pro tuto práci byla použita metoda nepřímého evidovaného pozorování. Pomocí videozáznamů, které jsem použil z archivu České televize, jsem měl možnost shlédnout všech 23 utkání. V každém z nich byly evidovány a analyzovány individuální herní činnosti sledovaných hráčů podle předem zvolených kritérií. Nasbíraná data byla zaznamenávána do Excelových tabulek a následně zpracována do přehledných grafů dle vybraných IHC útočných a obranných. Pro útočnou HČJ týkající se zakončení navíc bylo v aplikaci XPS network vytvořeno schéma, které nám pomůže znázornit území, ze kterých hráči zakončovali. V kapitolách 2.2 a 2.3 byl použit program buildlineup.com, ve kterém byly vytvořeny obrázky týkající se úvodních rozestavení.

4.3 KRITÉRIA VÝZKUMU

Kritéria, která jsem si zvolil pro diplomovou práci, jsou definována pro tři herní činnosti jednotlivce útočné a jednu herní činnost obrannou. Do útočných HČJ patří přihrávání, obcházení soupeře a zakončení. Odebírání míče patří do individuálních HČ obranných. Na základě těchto kritérií provedu analýzu a porovnání mezi vybranými hráči středové řady z hlediska frekvence jednotlivých situací, jejich úspěšnosti a způsobu řešení.

Obrázek 20. Kritérium pro přihrávky (zdroj vlastní)

Přihrávky

Přihrávky prvotně rozdělím na úspěšné a neúspěšné, z nichž úspěšné budou dále rozděleny na ofenzivní a defenzivní. Bude-li přihrávka ofenzivní, pak ji budu dále dělit na horizontální, diagonální a kolmou (průnikovou). Úspěšné provedení znamená, že hráč s míčem přihrává přesně spoluhráči, který míč zpracuje a navazuje svou následnou činností. Pokud přihrávka nenajde žádného spoluhráče a skončí v zámezí nebo ji získá soupeřovo mužstvo, pokus bude neúspěšný. Defenzivní přihrávkou rozumíme pohyb míče směrem pod pomyslnou linii od přihrávajícího hráče. Ofenzivní přihrávka směřuje horizontálně od místa vzniku přihrávky (rovnoběžná), šikmo vpřed od přihrávajícího hráče (diagonální)

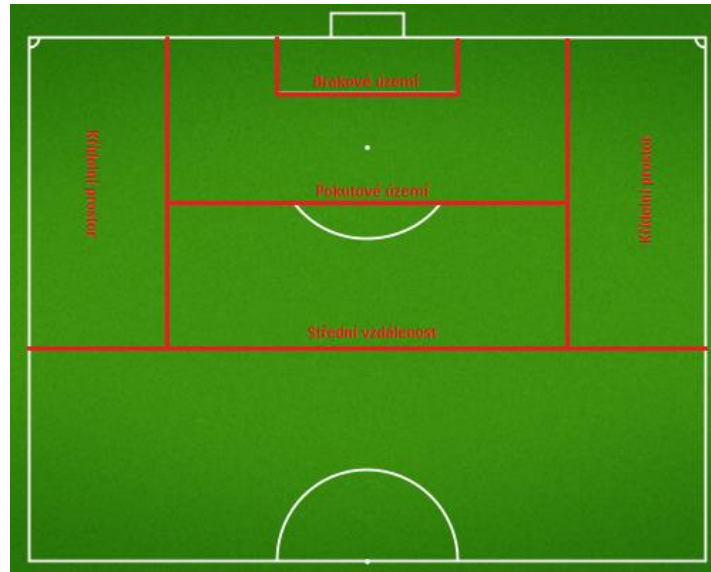
nebo kolmo vpřed (obr. 20). Ve většině případech můžeme o kolmé přihrávce hovořit také jako o průnikové, nemusí tomu však být pokaždé. Proto jsem tento rozdíl při pozorování důkladně rozlišoval.

Obrázek 21. Kritérium pro zakončení (zdroj vlastní)

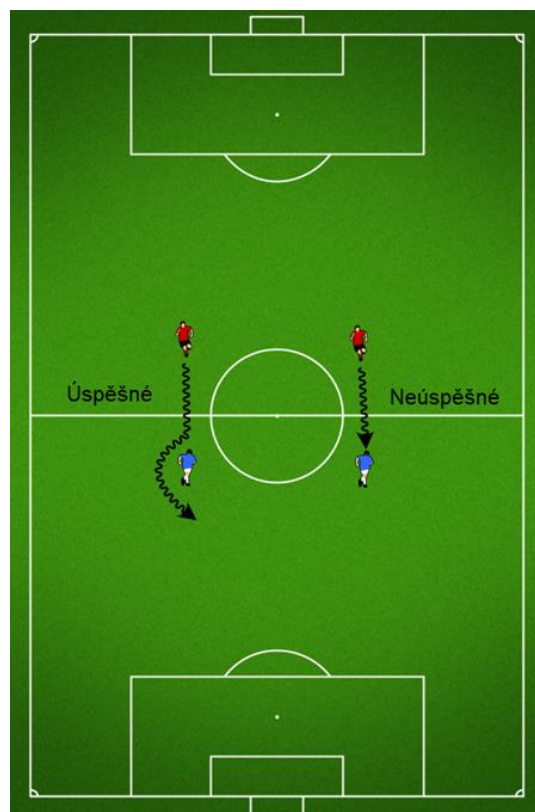
Zakončení

Kritérium pro zakončení určím z hlediska frekvence, prostoru a úspěšnosti. Frekvence zakončení znamená, kolikrát se hráči středové řady dostanou ke střele. Prostor, ze kterého se hráči dostanou do zakončení, rozdělím na pokutové území, brankové území, křídelní prostor a střední vzdálenost, kterou jsem zvolil na délku do 30 metrů od soupeřovy branky (obr. 21). Střely, které neskončily gólem, zaznamenám jako neúspěšné a rozdělím je na pokusy, které směřovaly na branku nebo mimo jí. Mezi střely mimo branku budou počítány také zablokované střely. Úspěšné pokusy jsou pouze střely, které skončily gólem.

Obrázek 22. Prostor pro zakončení (zdroj vlastní)

Na obrázku č. 22 je červenými čarami rozděleno pět zón – brankové území, pokutové území, střední vzdálenost a dva křídelní prostory. Pokusy byly zaznamenávány do jednotlivých zón podle toho, kde se hráč v momentě zakončení nacházel.

Obrázek 23. Kritérium pro obcházení (zdroj vlastní)

Obcházení

Obcházení soupeře rozdělím na úspěšné a neúspěšné. Úspěšné provedení je v momentě, kdy hráč s míčem překoná individuální činností bránícího hráče soupeře a následně pokračuje ve vedení míče sám nebo přihrává míč spoluhráči. Za obcházení soupeře se nepovažuje narážka kolem bránícího hráče. Neúspěšné provedení je takové, když hráč s míčem při snaze obejít soupeře míč ztratí a získá ho druhý tým (obr. 23). V posuzování této herní činnosti bylo důležité, zda se vyloženě jednalo o přímý souboj 1na1. Pokud se jednalo o nepřímý souboj, pokus nebyl započítán.

Obrázek 24. Kritérium pro odebrání míče (zdroj vlastní)

Odebírání míče

Odebírání míče je jediná obranná herní činnost jednotlivce. Hlavní rozdělení je na úspěšné a neúspěšné. Pokud je pokus úspěšný, dále ho rozdělím na konstruktivní a destruktivní. Neúspěšné odebrání míče je v případě, kdy je bránící hráč v souboji 1na1 obehán a mužstvo soupeře pokračuje v akci. Při úspěšném odebrání míče bránící hráč přeruší nebo ukončí útočnou fázi soupeře. Pokud hráč pouze odkopne míč do zámezí nebo zpět k hráči soupeře, jedná se o destruktivní odebrání míče. Získá-li bránící hráč míč pod svoji kontrolu

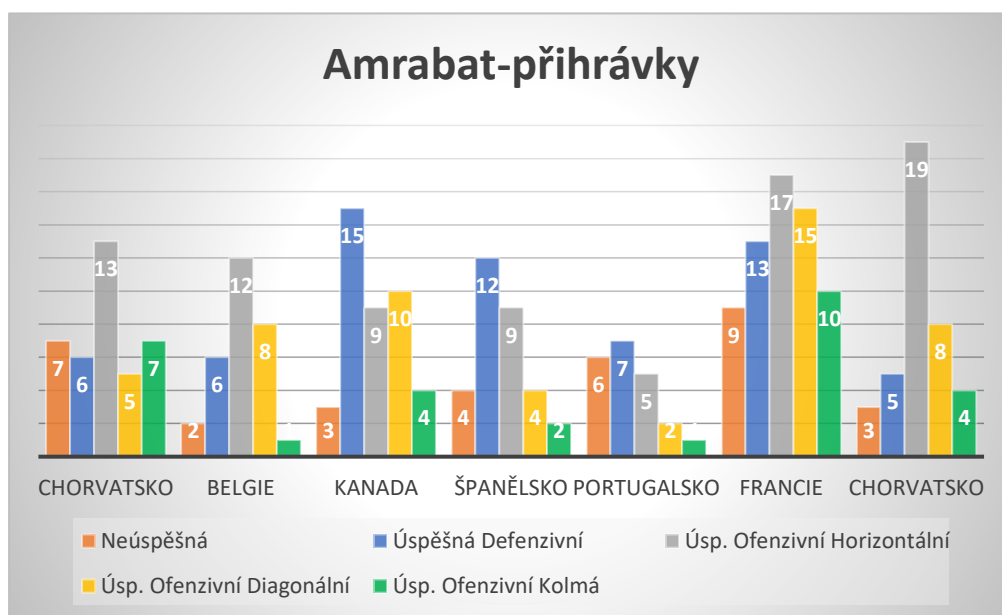
nebo přihraje svému spoluhráči, pak je tato situace konstruktivní (obr. 24). Stejně jako u obcházení soupeře i zde je důležité nastavit si hranice, v jakých případech se jedná právě o odebírání míče. Pokud se hráč zmocnil míče, který neměl v držení ani jeden tým (tzv. volný míč), pokus nebyl započítáván. Naopak pokusy byly započítány vedle čelního postavení také při soubojích v zádovém i bočním postavení, či při předskočení hráče soupeře.

5 VÝSLEDKY

V kapitole výsledky se postupně zaměřím na vybrané hráče z hlediska individuálních herních činností, a to ve stejném pořadí, v jakém byly popisovány v kapitole 4.3 Kritéria výzkumu. Situace byly vybrány z 23 utkání, kdy každý tým odehrál 3 zápasy ve skupině, osmifinále, čtvrtfinále a semifinále. V sedmém utkání se týmy Chorvatska a Maroka utkali o bronz, Argentina s Francií nastoupili proti sobě ve finále. Na základě graficky zaznamenaných herních situací porovnám jednotlivé hráče z hlediska činností a rolí, které jsou pro ně charakteristické.

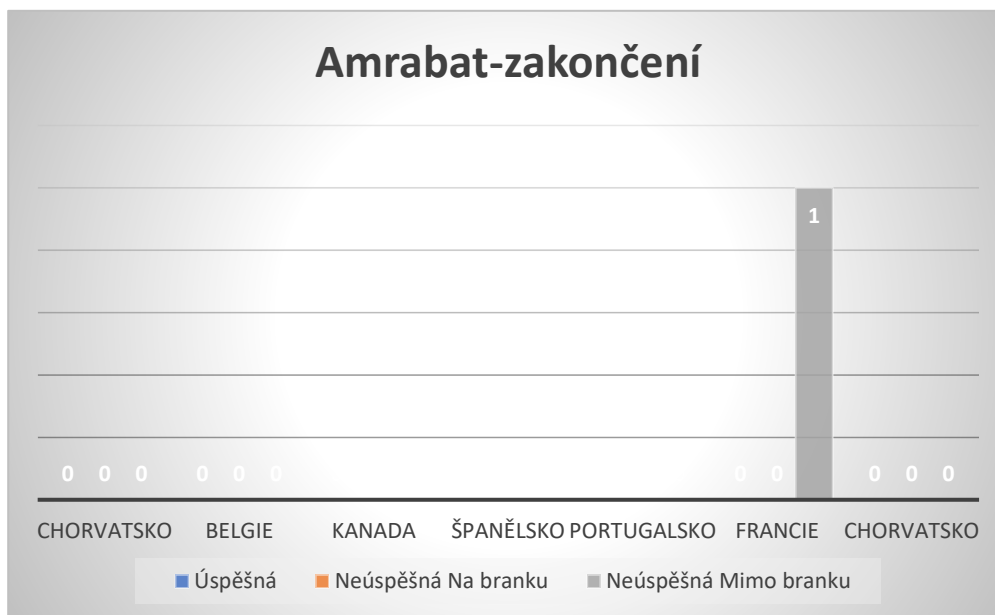
5.1.1 MAROKO

Graf 1. Přihrávky – Amrabat (zdroj vlastní)

Sofyan Amrabat nastoupil v šesti ze sedmi utkání na pozici defenzivního záložníka. Na základě toho je patrné, že při ofenzivní fázi hry u něj ve všech utkáních převyšovaly defenzivní nebo horizontální přihrávky. V zápase s Francií přišla se změnou rozestavení také změna rolí, což se odráží na výsledcích v počtu diagonálních a kolmých přihrávek, které výrazně vzrostly. S počtem ofenzivních přihrávek vrostly také přihrávky neúspěšné. Tento fakt přičítáme větší odvaze ve vedení útočných fází. Naopak v prvním utkání na Mistrovství světa proti Chorvatsku byla zřejmá nervozita u všech hráčů Maroka a na základě toho se objevovalo více nevynucených chyb.

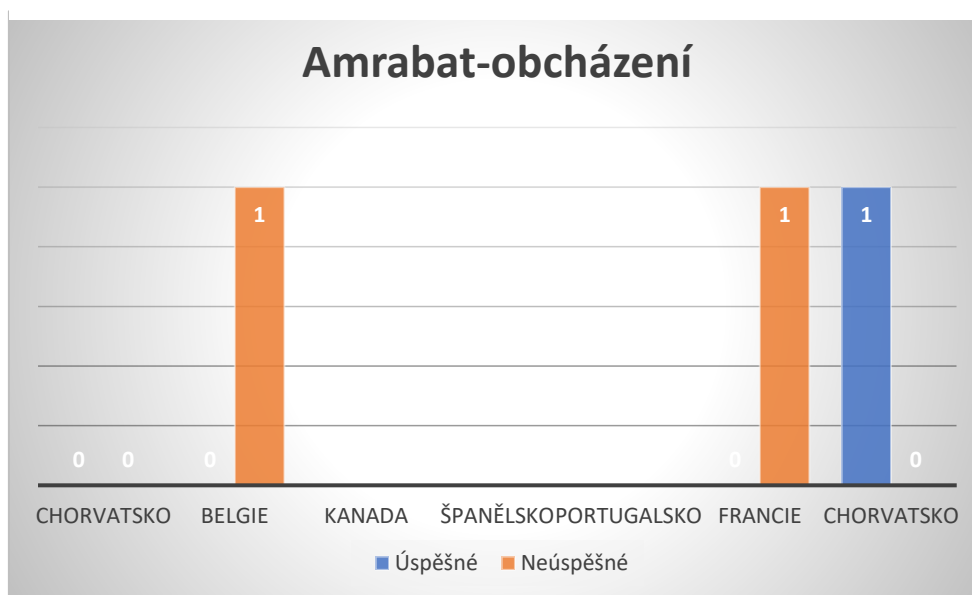
Graf 2. Zakončení – Amrabat (zdroj vlastní)

Obrázek 25. Prostor pro zakončení- Amrabat (zdroj vlastní)

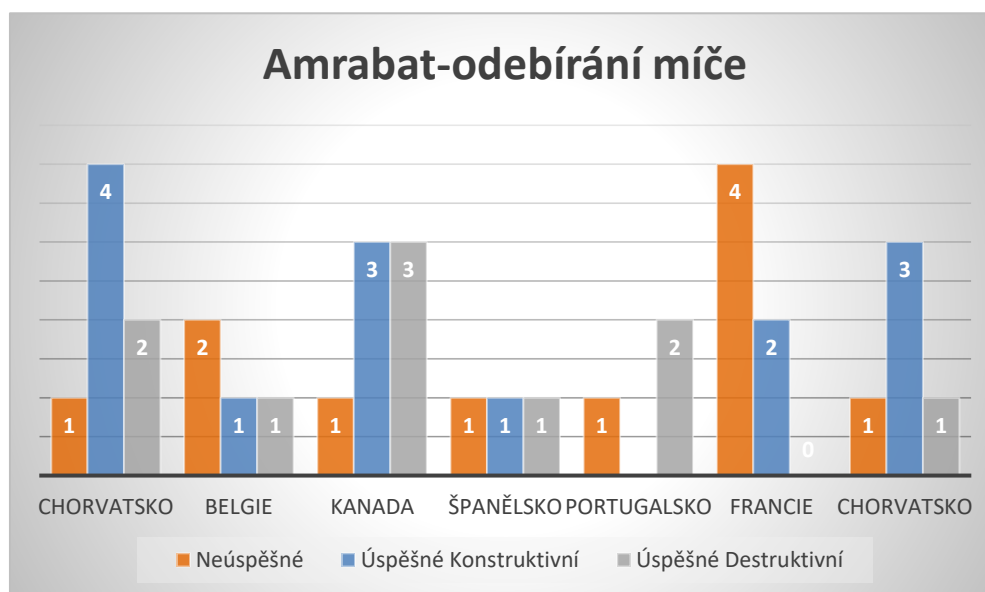
Převážně defenzivní činnost tohoto středového hráče se nejvíce projevila u zakončení. Za celý šampionát vyslal Amrabat jen jednu střelu ze střední vzdálenosti, která ovšem skončila mimo bránu. Tento pokus byl zaznamenán, jak vidíme na obrázku, z utkání proti Francii. Zde můžeme střelecký pokus přisuzovat opět rozestavení 3-4-3, ve kterém marocký tým do semifinálového utkání nastoupil a v němž měl Amrabat větší možnosti v podporování ofenzivní fáze.

Graf 3. Obcházení – Amrabat (zdroj vlastní)

Podobně jako u zakončení i zde se Sofyan Amrabat nedostával do situací, kde by si dovolil obejít protihráče. Také tenhle výsledek je přisuzován značné převaze defenzivních činností. Dalším aspektem je prostor defenzivního záložníka, ve kterém se nesmí objevovat riskantní hra, do které obcházení bezpochyby patří. První pokus obcházení protihráče byl zaznamenán v zápase proti Belgii, při kterém ovšem došlo ke ztrátě míče. Další dvě situace pak následovali v semifinálovém utkání a utkání o bronz, ve kterých byl Amrabat odvážnější, hlavní roli hrála také touha po úspěchu.

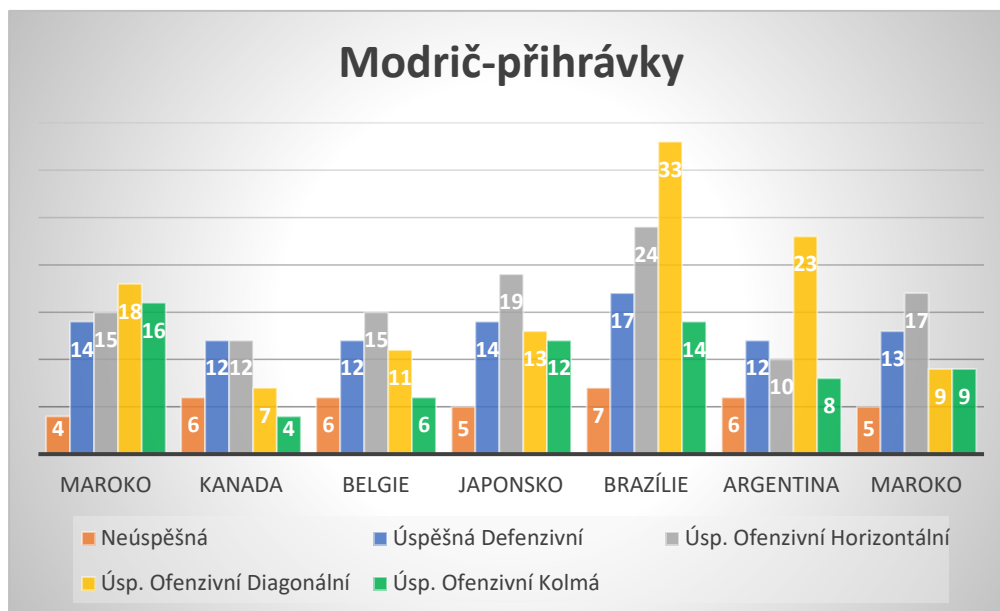
Graf 4. Odebírání míče – Amrabat (zdroj vlastní)

Obsazování míče je spolu s dalšími obrannými činnostmi jednou z nejdůležitějších činností defenzivního záložníka. Hodnoty týkající se odebírání míče nám ukazují, že ve všech utkáních Amrabat více či méně podstupoval souboje 1na1. Nejúspěšnější byl v utkání základní skupiny F proti Chorvatsku, kde dokázal šestkrát úspěšně odebrat míč soupeři, z toho čtyřikrát založil útočnou fázi svého týmu. Naopak v zápase proti Francii podstoupil šest soubojů, čtyři z nich byly neúspěšné. Příčinou byli především francouzští hráči Griezmann a Dembelé, kteří byli v tomto utkání velice sebevědomí a následně úspěšní nejen v osobních soubojích. Nicméně se čtrnácti konstruktivně odebranými míči se podílel na tom, že Maroko obdrželo pouze pět gólů, tedy nejméně ze zmiňované čtveřice.

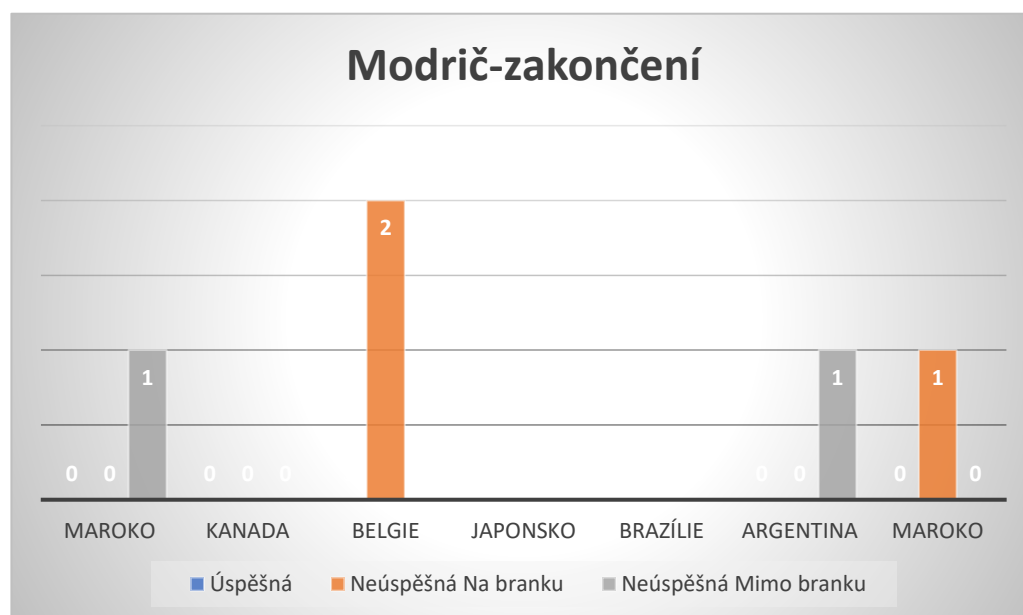
5.1.2 CHORVATSKO

Graf 5. Přihrávky – Modrič (zdroj vlastní)

Již na první pohled je zřejmé, že Luka Modrič je v chorvatském týmu klíčovým hráčem, zejména pro ofenzivní fázi hry. Při rozestavení 4-2-3-1 nastupoval v úvodním rozestavení na pozici ofenzivního záložníka, v průběhu zápasu však často měnil prostory, ze kterých tvořil hru Chorvatů. V určitých fázích hry se Modrič dostával až na úroveň středních obránců, od kterých dostával přihrávky nebo sám zakládal útoky. Většinu času se ale pohyboval na polovině soupeře a svými přesnými diagonálními a kolmými přihrávkami vytvářel situace pro své spoluhráče. Za nejlepší výkon můžeme považovat utkání s Brazílií, ve kterém bylo zaznamenáno celkem 71 ofenzivních přihrávek – 24 horizontálních, 33 diagonálních a 14 kolmých. Jedna z nich také pomohla ke vstřelení gólu a následné výhře nad brazilským týmem.

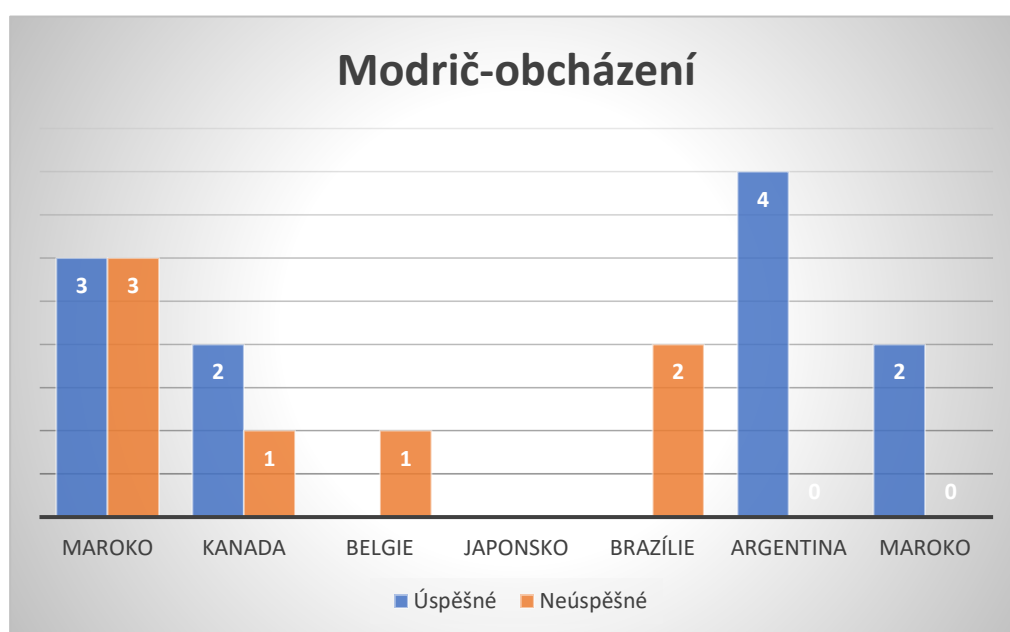
Graf 6. Zakončení – Modrič (zdroj vlastní)

Obrázek 26. Prostor pro zakončení – Modrič (zdroj vlastní)

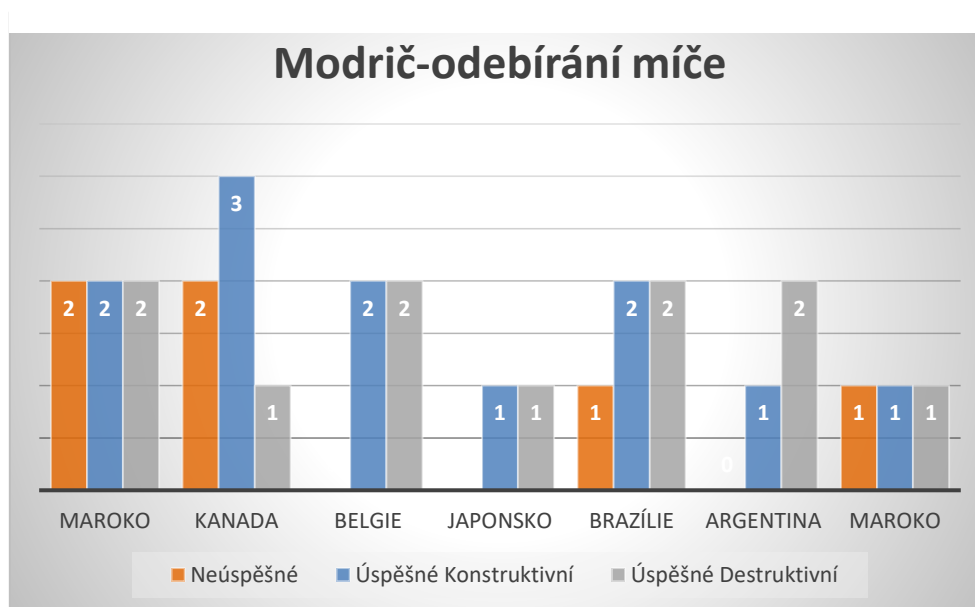
I přesto, že Luka Modrič nastupoval na postu ofenzivního záložníka, dostal se celkem k pěti střelám, z toho pouze dvě byly uvnitř pokutového území. Oba tyto pokusy byly zaznamenány ve skupinovém zápase s Belgií, který ovšem skončil bezbrankovou remízou. Zbylé tři střelecké pokusy byly vyprodukovány ze střední vzdálenosti. I tato statistika vypovídá o tom, že Modrič byl ve všech utkáních převážně nahrávačem pro své spoluhráče, ve většině případech rozehrával také všechny standardní situace.

Graf 7. Obcházení – Modrič (zdroj vlastní)

Již v prvním utkání Mistrovství světa proti Maroku bylo zaznamenáno celkem 6 pokusů obcházení soupeře, z nichž byly 3 úspěšné a 3 neúspěšné. To svědčí o jeho velké odvaze a samozřejmě o zkušenostech, které prokazoval po celý turnaj. Naopak v utkání s Belgií byl zaznamenán pouze jeden pokus, s Japonskem dokonce žádný. Tyto statistiky mohou být zapříčiněné způsobem hry soupeře a také rozestavením, ve kterém týmy nastoupily. V semifinálovém utkání s Argentinou předvedl Modrič nejlepší výkon v této útočné HČJ, když se čtyřikrát dostal do souboje 1na1 a pokaždé úspěšně překonal soupeře. V tomto utkání se Argentinci dostali do vedení 0:2, což mohlo být důvodem, že Chorvaté hráli ve druhém poločase ofenzivněji a hlavně odvážněji.

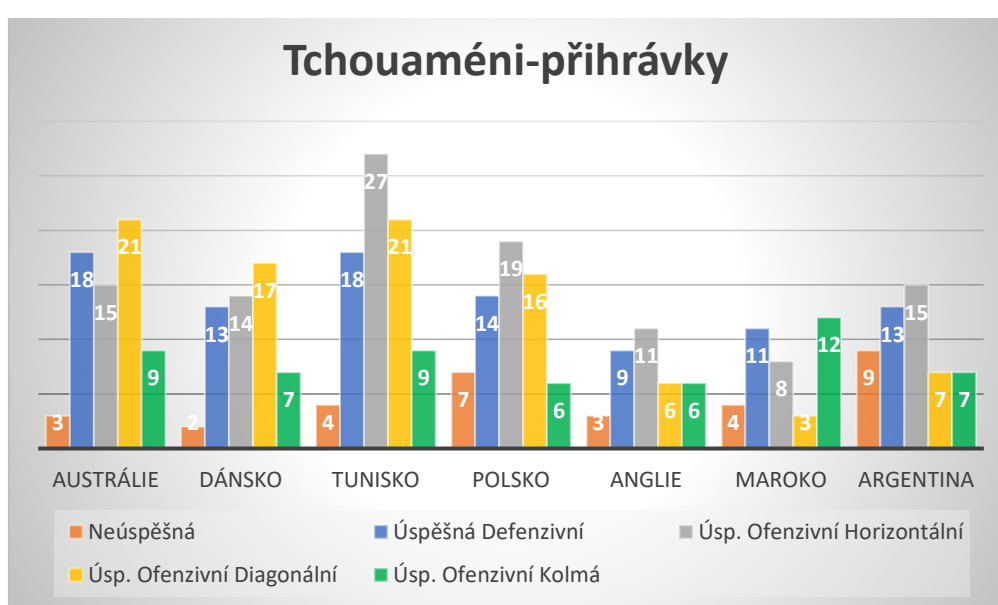
Graf 8. Odebírání míče – Modrič (zdroj vlastní)

Kromě ofenzivní fáze se Modrič také značně podílel na defenzivní fázi mužstva především výborným čtením hry. Při zakládání útoku soupeře se takticky posouval do těžiště hry a připravoval si situace k odebrání míče. Míče nejčastěji získával předskočením soupeře nebo vypíchnutím na svého spoluhráče. Kromě utkání s Japonskem si ve všech ostatních zápasech připsal alespoň dva úspěšně vyhrané osobní souboje. Nejlepší výkon předvedl v utkání s Kanadou, kde dokázal konstruktivně vyhrát 3 souboje, nejméně situací bylo i v této herní činnosti zaznamenáno v zápase proti Japonsku. Do pokusů nebyly započítány souboje, ve kterých získal míč díky dobré defenzivní činnosti svých spoluhráčů.

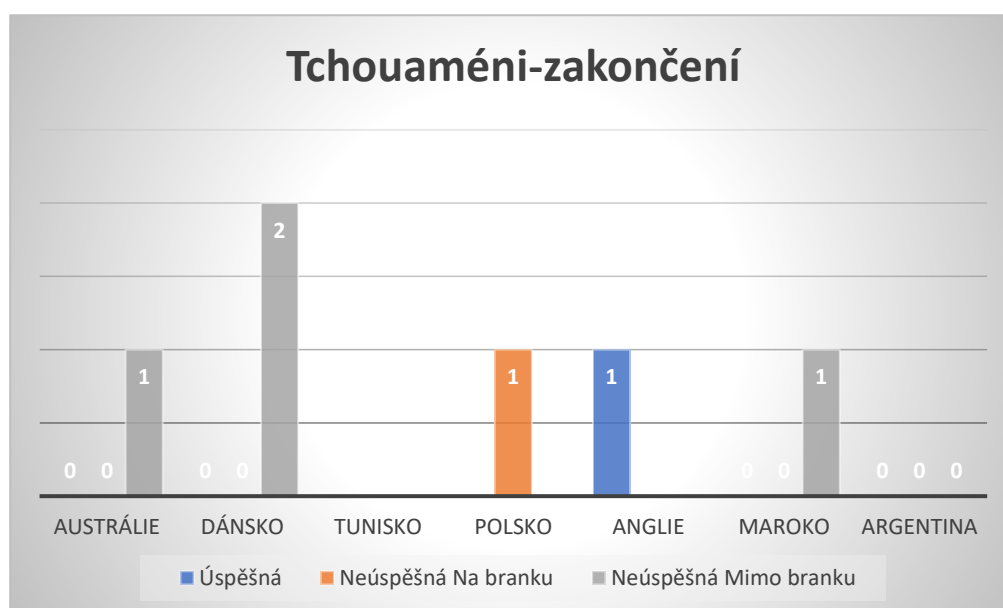
5.1.3 FRANCIE

Graf 9. Přihrávky – Tchoumání (zdroj vlastní)

Aurélien Tchouamění nastupoval ve všech utkáních na pozici defenzivního záložníka. Díky jeho postavení se staral převážně o otáčení těžiště z jedné strany na druhou a také o zakládání útoků, což znázorňuje také velký počet horizontálních a diagonálních přihrávek. O následné vedení útoku se ve velké míře podílel Antoine Griezmann z pozice ofenzivního záložníka, kterému Tchouamění adresoval většinu diagonálních a kolmých přihrávek. Podle obrázku můžeme vidět nadprůměrné výkony v utkáních základní skupiny, kde předvedl velký počet úspěšných přihrávek a nízkou chybovost. Zejména v utkáních s Austrálií a Tuniskem měl francouzský tým ohromnou převahu v držení míče a v počtu přihrávek. Naopak ve čtvrtfinálovém, semifinálovém a finálovém utkání můžeme pozorovat pokles v počtu přihrávek oproti předchozím utkáním.

Graf 10. Zakončení – Tchouaméni (zdroj vlastní)

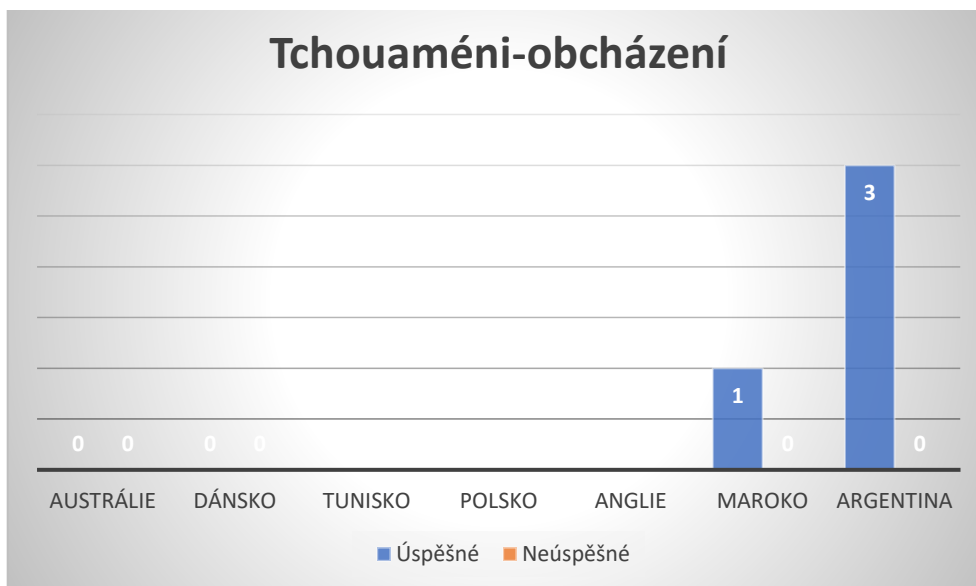

Obrázek 27. Prostor pro zakončení Tchouaméni (zdroj vlastní)

Celkem 6 střeleckých pokusů vyprodukoval Tchouaméni během celého šampionátu, což je z pozice defenzivního záložníka pozitivní bilance. Pětkrát se dostal do zakončení ze střední vzdálenosti, jednou zakončoval po standardní situaci v pokutovém území. Ve čtvrtfinálovém utkání proti Anglii dokonce poslal svůj tým do vedení a díky jeho gólu

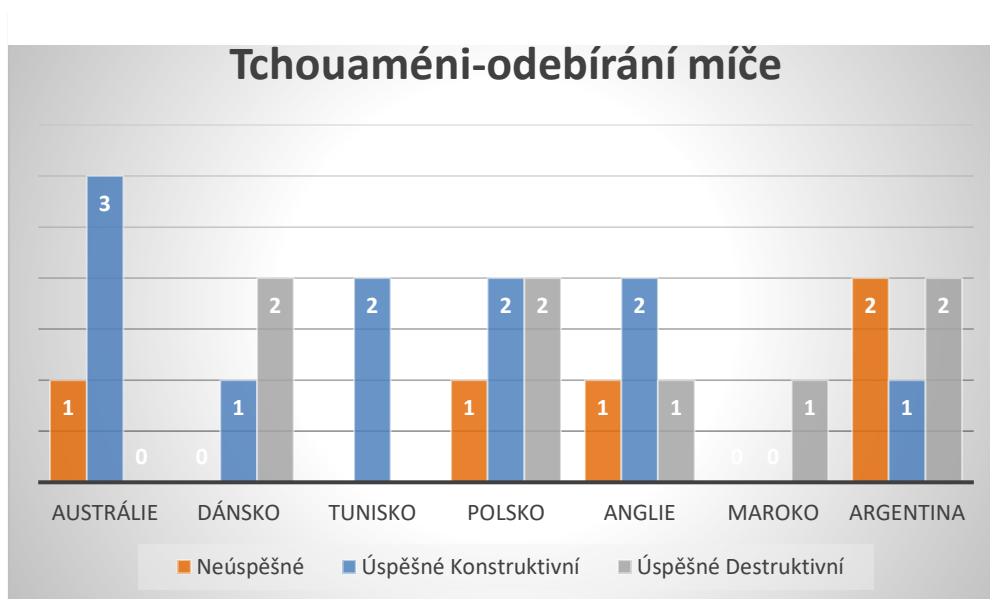
Francie postoupila do semifinále. Tento úspěšný pokus byl rovněž jediným ze všech čtyř hráčů výzkumného souboru.

Graf 11. Obcházení – Tchouaméni (zdroj vlastní)

U herní činnosti obcházení byly ze sedmi utkání zaznamenány čtyři pokusy, a to pouze ve dvou z nich. Není divu, že Tchouaméni v ostatních nevyhledával situace 1na1. Bylo to zapříčiněno především prostorem, ve kterém se pohyboval. V prostorách před obrannou řadou je potřeba hrát maximálně spolehlivě a vyvarovat se situacím, které by mohli vést ke ztrátě míče. Výborný výkon byl zaznamenán ve finálovém utkání s Argentinou, v němž Tchouaméni podstoupil hned tři souboje 1na1 a ve všech byl úspěšný. Bylo to ovlivněno nepříznivým výsledkem pro tým Francie, který za stavu 0:2 více útočil a hráči volili odvážnější řešení situací.

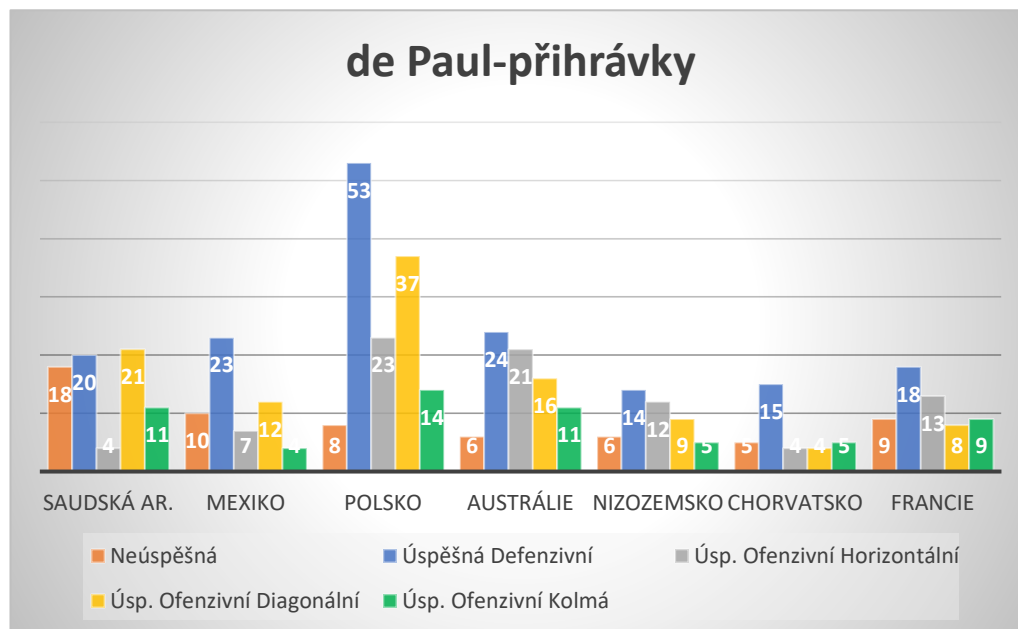
Graf 12. Odebírání míče – Tchouaméni (zdroj vlastní)

Podle počtu situací je patrné, že u defenzivního záložníka Francie převažovala obranná činnost nad útočnou. Z 24 defenzivních soubojů o míč jich dokázal 19 úspěšně odebrat, v jedenácti případech zahájil konstruktivním ziskem ofenzivní fázi svého týmu. V řadě dalších situací pomohl dobrým obsazováním prostoru k zisku míče ostatním spoluhráčům, tyto situace však nemohu započítat do statistik.

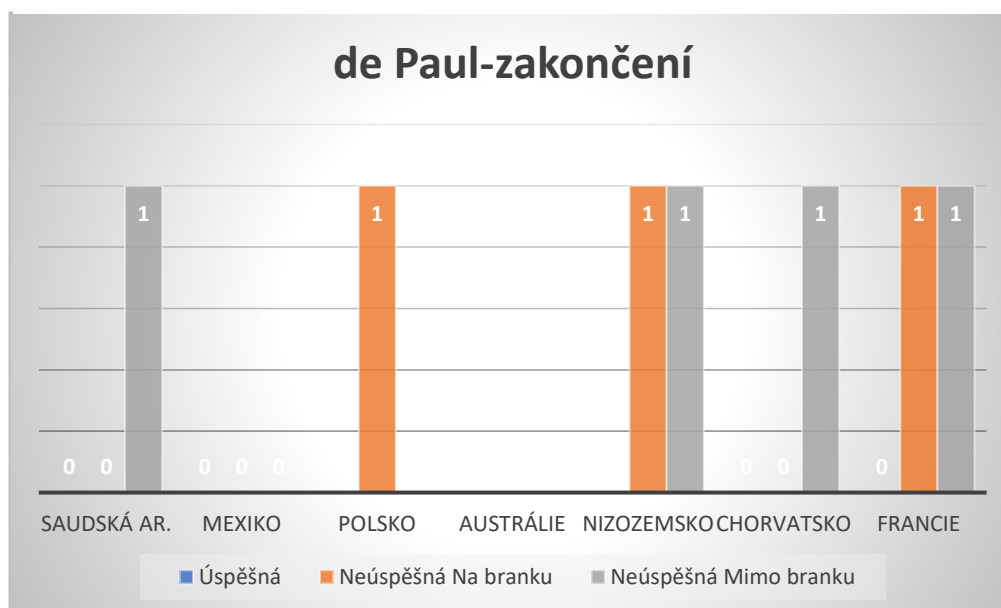
5.1.4 ARGENTINA

Graf 13. Přihrávky – de Paul (zdroj vlastní)

Argentina hned v prvním utkání na MS nečekaně podlehl výběru Saudské Arábie 2:1. Na porážce se podílel také Rodrigo de Paul, který zaznamenal celkem 18 nepřesných přihrávek. Naopak nejlepší výkon předvedl v zápase s Polskem, kde pomohl k výhře svými 127 úspěšnými přihrávkami. Hlavním důvodem byl vývoj utkání a s tím spojen způsob hry Poláků, kteří za stavu 0:2 nechávali svému soupeři dostatek prostoru pro kombinaci. V zápasech s Nizozemskem a Chorvatskem došlo k poklesu v počtu přihrávek, což bylo způsobeno brzkým střídáním de Paula. Důležité je zmínit také fakt, že na pozici ofenzivního záložníka hrál ve všech utkáních Lionel Messi, který tvořil hru Argentiny. De Paul ho při založení útoku zásoboval diagonálními a kolmými přihrávkami a Messi následně vedl většinu útočných fází svého týmu.

Graf 14. Zakončení – de Paul (zdroj vlastní)

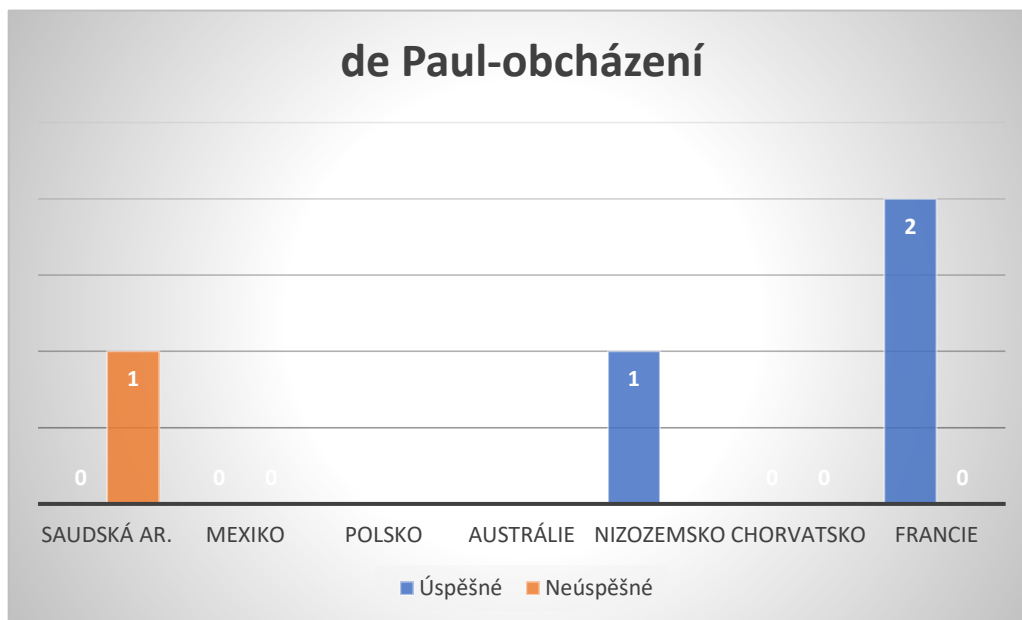

Obrázek 28. Prostor pro zakončení – de Paul (zdroj vlastní)

I přes převážně defenzivní úkoly se de Paul dostal celkem do sedmi zakončení, z toho pět pokusů ze střední vzdálenosti. V ofenzivní fázi argentinského týmu spíše zajišťoval prostory pro případný protiútok soupeře, to samé platilo i při útočných standardních situacích. V zápasech s Nizozemskem a Francií vystřelil shodně dvakrát, z toho vždy

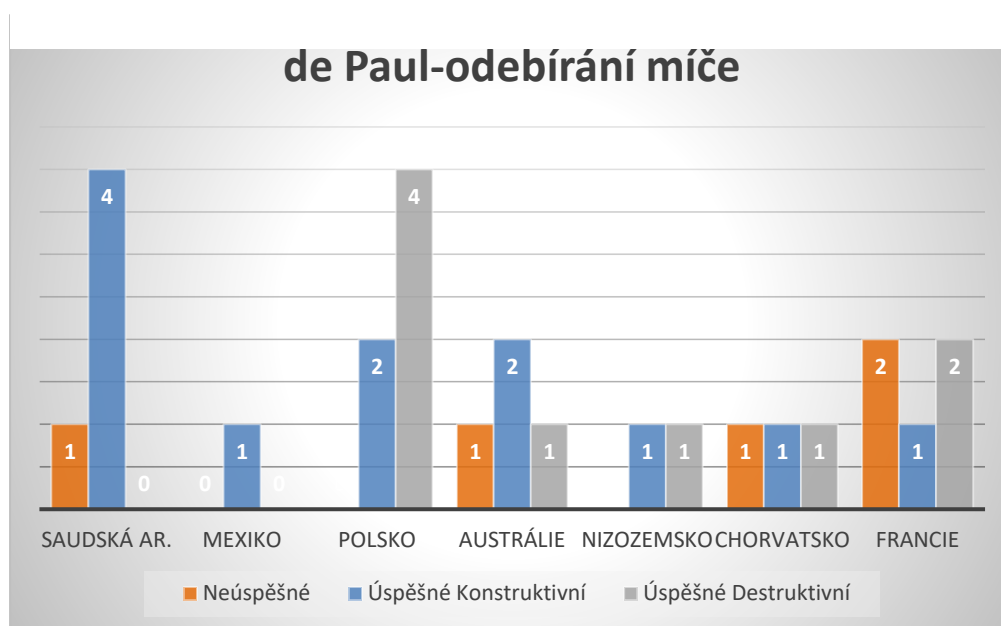
jednou na branku a jednou mimo. Naopak v utkáních s Mexikem a s Austrálií se nedostal do zakončení ani jednou.

Graf 15. Obcházení – de Paul (zdroj vlastní)

V herní činnosti obcházení zaznamenal Rodrigo de Paul celkem 4 pokusy. Jediný neúspěšný pokus byl ve skupinovém utkání se Saudskou Arábií, naopak ve finálovém utkání s Francií podstoupil dva souboje 1na1 a v obou byl úspěšný. Čtvrtý pokus, také úspěšný, byl zaznamenán ve čtvrtfinálovém utkání s Nizozemskem. De Paul se ve většině utkáních pohyboval v prostorách před nebo vedle svých středních obránců, z toho důvodu nebyl pod takovým tlakem protihráčů, aby musel podstupovat ofenzivní souboje. V některých utkáních předvedl díky volnému prostoru před sebou dlouhé vedení míče, ale poté přihrál míč včas od nohy.

Graf 16. Odebírání míče – de Paul (zdroj vlastní)

Podle výsledků znázorněných v grafu se potvrzuje, že argentinský středopolař podstupoval znatelně více defenzivních soubojů. Před svojí obrannou řadou vykrýval prostory a výborně dostupoval hráče s míčem, v některých případech za cenu faulu. Nejlepší výkon v počtu odebraných míčů bylo zaznamenáno v utkání se Saudskou Arábií, kde z pěti podstoupených osobních soubojů dokázal čtyřikrát konstruktivně získat míč. Naopak ve finálovém utkání s Francií neuspěl ve dvou osobních soubojích a v dalších dvou případech nedokázal dostat míč do svého držení. V jedné situaci pak dokázal odebrat míč konstruktivně. V řadě dalších situací pomohl poctivou vykrýváním prostorů a ve spolupráci s ostatními spoluhráči výrazně přispěl k získání míče pro svůj tým.

6 DISKUSE

Tato diplomová práce nám přinesla podrobnou analýzu vybraných hráčů středové řady z hlediska některých obranných a útočných individuálních herních činností zkoumaných na fotbalovém Mistrovství světa 2022 v Kataru. Výzkumný soubor byl vytvořen ze čtyř hráčů středové řady, kteří na MS odehráli shodně sedm utkání a zároveň odehráli ve svém týmu na postu středového hráče nejvíce minut. Hráče z týmů Maroka, Chorvatska, Francie a Argentiny jsme podrobně analyzovali podle předem zvolených kritérií. Především nás zajímalo, jak si vedli v útočných herních činnostech přihrávání, střelba a obcházení soupeře a obranné – odebírání míče a zda svými výkony ovlivnili úspěch celého týmu.

Sledovaným hráčem z týmu Maroka byl defenzivní záložník Sofyan Amrabat, který na tomto postu odehrál šest utkání při rozestavení 4-1-2-3, jeden zápas nastoupil v rozestavení 3-4-3 na pozici středního záložníka. U první zkoumané herní činnosti-přihrávky je ve všech utkáních typická převaha defenzivních nebo horizontálních přihrávek. Amrabat se v tomto ohledu staral převážně o otáčení těžiště z jedné strany na druhou a přípravnou fázi na založení útoku. Svými přihrávkami vybízel zejména krajní obránce a záložníky, kteří začínali útočné akce Maroka. V utkáních se často vyskytovaly kolmé přihrávky směřující na hráče jménem Hakim Ziyech, přes kterého vedlo spoustu útočných akcí Maroka. Z hlediska zakončení byl u Amrabata zaznamenán pouze jediný pokus v utkání s Francií, který směřoval mimo branku. Tato nízká statistika byla dána defenzivními úkoly, které měl marocký „defender“ ve všech utkáních. V ofenzivní fázi svého týmu obsazoval prostor nad pokutovým územím soupeře a byl připraven zastavit případný protiútok soupeře. To samé platilo při ofenzivních standardních situacích, při kterých pouze zajišťoval svůj tým. U poslední útočné HČJ obcházení byli zaznamenány celkem tři pokusy, z toho jeden úspěšný a dva neúspěšné. Tento výsledek je vzhledem k prostoru, ve kterém se nejčastěji pohyboval, celkem pochopitelný. U defenzivního záložníka by měla převažovat spolehlivá hra bez riskantních činností, neboť může hrozit ztráta míče a přechod soupeře do rychlého protiútku. V herní činnosti odebírání míče byl Sofyan Amrabat o poznání aktivnější. Z celkového počtu 35 situací dokázal 24krát úspěšně odebrat míč. Do této obranné herní činnosti se Amrabat dostával díky jeho způsobu hry. V defenzivní fázi nejčastěji obsazoval prostor před obrannou linií Maroka, kde podstupoval souboje 1na1 při útočných akcích soupeře.

Zástupce chorvatského výběru Luka Modrič nastoupil v šesti utkáních při rozestavení 4-1-2-3 na pozici ofenzivního záložníka, v zápase o bronz nastoupil na pozici středního záložníka v rozestavení 4-4-1-1. Hodnoty ve statistice přihrávek byly u Modriče nevyrovnané, což bylo zapříčiněno jeho způsobem hry. V utkáních, kde převažují horizontální přihrávky, trávil více času na pozici defenzivního záložníka, někdy i na úrovni středních obránců, od kterých dostával přihrávky. Naopak v utkáních s Marokem (skupinová fáze) a Brazílií se Modrič pohyboval více na útočné polovině soupeře a podílel se svými kolmými a diagonálními přihrávkami na útočné fázi svého týmu. Do zakončení se chorvatský záložník dostal celkem pětkrát, z toho tři pokusy mířily na branku a dva pokusy mimo. Ve všech utkáních bylo zřejmé, že Modrič je spíše nahrávač a v situacích kolem pokutového území hledá své spoluhráče ve výhodnějších pozicích. V herní činnosti obcházení bylo zaznamenáno celkem 11 úspěšných a sedm neúspěšných pokusů. Zejména v utkáních s Marokem a Argentinou byl Modrič velice sebevědomý. Díky jeho zkušenostem a skvělému čtení hry podstupoval souboje 1na1 i v obtížných situacích. Také v činnosti odebrání míče se projevily zkušenosti tohoto chorvatského kapitána. Obranné souboje často vyhrával předskočením soupeře nebo vypíchnutím míče. Ve všech utkáních byl velmi poctivý v obranné činnosti, kterou zahajoval již na obranné polovině soupeře. Díky tomu podstoupil 29 soubojů, z nichž 23krát úspěšně získal míč.

Aurélien Tchouaméni nastoupil ve všech utkáních na pozici defenzivního záložníka, ve čtyřech případech sám v rozestavení 4-1-2-3, ve zbylých třech případech hrála Francie na dva defenzivní záložníky s rozestavením 4-2-3-1. V první zkoumané herní činnosti se u Tchouaméniho vyskytovaly ve velké míře defenzivní přihrávky, které využíval převážně k otáčení těžiště hry. Zejména ve skupinových utkáních se snažil hrát ofenzivně a přes velký počet přihrávek musím vyzdvihnout nízký počet neúspěšných přihrávek. Pozitivní bilanci měl také u zakončení. Ze sedmi utkání se ke střele dostal celkem šestkrát, z toho čtyřikrát vystřelil mimo bránu, jeden pokus mířil na bránu a jeden pokus skončil gólem. Díky jeho defenzivnímu postavení zakončoval převážně ze střední vzdálenosti, jednou zakončoval hlavou po standardní situaci v pokutovém území. Obcházení soupeře nebylo pro Tchouaméniho zcela typické, volil raději spolehlivé řešení a tím pádem se nedostával do útočných soubojů. Přesto ve finálovém utkání s Argentinou byly zaznamenány tři úspěšné pokusy v souboji 1na1. Tchouaméni plnil především defenzivní role, což ukazují statistiky odebrání míče. Během útočné fáze soupeře zaujímal postavení před obrannou

linií svého týmu, obsazoval prostory a také protihráče. Při obranných soubojích 1na1 dokázal uspět v 19 případech, z toho 11krát konstruktivně získal míč.

Posledním sledovaným hráčem je argentinský záložník Rodrigo de Paul, který nastupoval převážně na pozici středního záložníka, v prvním skupinovém utkání nastoupil jako defenzivní záložník, jedenkrát se objevil na kraji zálohy. V šesti utkáních byla u de Paula zaznamenána převaha defenzivních přihrávek, což bylo způsobené především kombinační hrou Argentiny. Ve všech utkáních se od de Paula objevovaly cílené přihrávky na Lionela Messiho, který se ve většině případech staral ofenzivní fázi svého týmu. Co se týče zakončení tak argentinský záložník vyprodukoval celkem sedm střel, z toho tři směřovaly na branku. Přestože často podporoval rychlé protiútoky svého týmu, jeho střely zaznamenal převážně ze střední vzdálenosti po postupně se rozvíjejících útocích. Při standardních situacích svého týmu zajišťoval prostor na hranici pokutového území, odkud také dokázal zakončit. Do statistik obcházení soupeře se zapsal celkem čtyřikrát, z toho třikrát úspěšně a jednou neúspěšně. Jeho hra byla založena spíše na týmové součinnosti než na individuálních akcích, což tento výsledek dokazuje. U obranné herní činnosti odebrání míče bylo zaznamenáno 21 úspěšných pokusů a jen pět neúspěšných. V defenzivní fázi se pohyboval v prostorách před obrannou linií, kde dobře dostupoval hráče s míčem a díky tomu vyhrával osobní souboje, často s pomocí svých spoluhráčů.

Na základě získaných dat v praktické části můžeme porovnat sledované hráče z hlediska jednotlivých individuálních herních činností, které jsme si přesněji určili v kapitole 4.3 Kritéria výzkumu. Pro přehlednější shrnutí výsledků jsme využili tabulky, ze kterých můžeme snadněji porovnat shody či rozdíly ve vybraných útočných a obranných HČJ.

Tabulka 1. Výsledky – přihrávky

Přihrávky	de Paul	Tchouaméni	Modrič	Amrabat
neúspěšné	62	32	39	34
úspěšné	417	352	389	229
defenzivní	167	96	94	64
ofe. horizontální	84	109	112	84
ofe. diagonální	107	91	114	52
ofe. kolmé	59	56	69	29

V herní činnosti přihrávky mě na první pohled zaujaly hodnoty Modriče v diagonálních a kolmých přihrávkách, ve kterých předčil ostatní sledované hráče. Celkově největší počet úspěšných přihrávek zaznamenal Rodrigo de Paul z Argentiny, naopak nejnižší počet zaznamenal Amrabat z Maroka. V úspěšnosti přihrávek měl nejlepší výkon Aurélien Tchouaméni z Francie, který nepřesně přihrál ve 32 pokusech. Na opačném konci skončil de Paul s 62 neúspěšnými pokusy.

Tabulka 2. Výsledky – zakončení

Zakončení	de Paul	Tchouaméni	Modrič	Amrabat
spěšné	7	5	5	1
na bránu	3	1	3	0
mimo bránu	4	4	2	1
úspěšné	0	1	0	0

Ze statistik zakončení nám nejlépe vychází Francouz Tchouaméni, který z postu defenzivního záložníka dokázal šestkrát zakončit a vstřelil jeden gól, což je jediný úspěšný pokus ze všech sledovaných hráčů. Sofyan Amrabat vystřelil ze sedmi utkání pouze jednou, tuto bilanci však přičítáme jeho převážně defenzivní činnosti v týmu Maroka. Největším zklamáním je pět střeleckých pokusů Modriče, z nichž tři směřovaly na bránu a dva mimo. Ofenzivní záložník by měl mít v tomto směru daleko lepší hodnoty.

Tabulka 3. Výsledky – obcházení

Obcházení	de Paul	Tchouaméni	Modrič	Amrabat
neúspěšné	1	0	7	2
úspěšné	3	4	11	1

V poslední útočné HČJ prokázal chorvatský kapitán Modrič svoje sebevědomí a zkušenosti a suverénně v této činnosti předčil ostatní sledované hráče. Dobrá bilance v obcházení byla zaznamenána u Tchouaméniho, který z pozice defenzivního záložníka dokázal uspět ve všech čtyřech pokusech. Naopak Amrabat z Maroka podstoupil jen tři souboje 1na1, z nichž dva byly neúspěšné. V této herní činnosti je na první pohled zřejmé, že hráči s převažujícími defenzivními úkoly podstupovali daleko méně soubojů než Modrič na pozici ofenzivního záložníka.

Tabulka 4. Výsledky – odebrání míče

Odebírání míče	de Paul	Tchouaméni	Modrič	Amrabat
neúspěšné	5	5	6	11
úspěšné	21	19	23	24
konstruktivní	12	11	12	13
destruktivní	9	8	11	11

V jediné defenzivní HČJ byly u všech hráčů zaznamenány poměrně vysoké hodnoty. U úspěšných pokusů můžeme vidět velmi podobné výkony hráčů. S 24 pokusy si nejlépe vedl defenzivní záložník Maroka Amrabat, který zároveň zaznamenal také nejvyšší počet neúspěšných pokusů. Výborné výkony předvedli zbylí tři hráči, v jejichž výkonech značně převažují úspěšné pokusy. Obzvláště u ofenzivního záložníka Chorvatska je tato statistika je tato statistika velice pozitivní.

7 ZÁVĚR

Hlavním cílem této diplomové práce bylo analyzovat a porovnat obranné a útočné herní činnosti jednotlivce u vybraných hráčů středové řady na Mistrovství světa 2022 v Kataru. Do výzkumného souboru jsem zvolil čtyři hráče z prvních čtyř týmů umístěných na světovém šampionátu. Podmínkou pro volbu hráčů byl počet odehraných minut a také post středního záložníka, aby byly výsledky co nejvíce porovnatelné. Všichni tito hráči odehráli za svůj reprezentační výběr sedm utkání, z toho tři ve skupinové fázi a čtyři ve vyřazovací fázi. V těchto utkáních byli podrobeni analýze z hlediska vybraných HČJ útočných – přihrávky, střelba, obcházení a obranných – odebírání míče. Výsledky mezi sledovanými hráči byly následně porovnány a vyhodnoceny z hlediska stejných či rozdílných charakteristických znaků ve způsobu hry.

U přihrávek byly zaznamenány nejlepší výsledky u chorvatského záložníka Modriče, který se zasloužil o nejvíce diagonálních a kolmých přihrávek, ze kterých mohli těžit jeho spoluhráči. V úspěšnosti přihrávek dosáhl nejlepšího výsledku se 32 neúspěšnými přihrávkami Aurélien Tchouaméni z Francie. Naopak nejvyšší počet neúspěšných přihrávek zaznamenal Argentinec Rodrigo de Paul. V počtu zakončení si nejlépe vedl argentinský záložník, který ze všech hráčů zakončoval nejvíce. O jeden pokus méně měl Tchouaméni z Francie, který si ze svých šesti pokusů připsal také jeden úspěšný, čímž byl jako jediný střelec ze sledovaných hráčů. Slabý výsledek ve střelbě byl zaznamenán u Modriče, který z pozice ofenzivního záložníka zakončil pouze pětkrát. Naopak v herní činnosti obcházení tento chorvatský kapitán převýšil s počtem 11 úspěšných pokusů všechny zkoumané hráče. Překvapivý výsledek byl vyhodnocen u Tchouaméniho, který ve čtyřech pokusech obcházení ani jednou neztratil míč. Naopak nejhorší výsledek byl zaznamenán u Sofyana Amrabata z Maroka, který ze třech soubojů 1na1 dokázal pouze jednou obejít soupeře. Pro Amrabata byla ve všech utkáních typická defenzivní činnost, kterou se nejvíce projevila v obranné herní činnosti odebírání míče. Zde zaznamenal 24 úspěšných pokusů a 11 neúspěšných, v obou případech se jedná o nejvyšší počet situací. Kromě Amrabata musím zde zmínit zbylé tři sledované hráče. Všichni totiž předvedli v této činnosti výborné výsledky s velkou převahou úspěšných pokusů. Rodrigo de Paul zaznamenal 21 úspěšných a 5 neúspěšných, Tchouaméni 19 úspěšných a také 5 neúspěšných a Modrič uspěl ve 23 pokusech a jen šestkrát odešel jako poražený.

U všech čtyřech sledovaných hráčů mě na první pohled zaujala defenzivní činnost, bez ohledu na konkrétní hráčský post. Podle výsledků je zřejmé, že se hráči více soustředili na obrannou fázi. U hráčů Argentiny, Francie a Maroka převažovali defenzivní nebo horizontální přihrávky, naopak u ofenzivního záložníka Chorvatů spíše převažovali přihrávky diagonální. Tento fakt je dán vyšším postavením Modriče, který při vedení útoků hledal ofenzivní varianty přihrávek. Součástí způsobu hry ofenzivního záložníka jsou také činnosti obcházení, které Modrič jasně potvrdil. Naopak velké překvapení v negativním smyslu bylo u tohoto hráče zaznamenáno v zakončení, kde si vedli lépe hráči s defenzivnějším postavením. Díky rozdílným pozicím a rolím v týmu nebylo možné nalézt převažující charakteristické znaky sledovaných hráčů.

8 RESUMÉ

V této diplomové práci jsme se zabývali analýzou a komparací individuálních herních činností hráčů středové řady týmů Argentiny, Francie, Chorvatska a Maroka na fotbalovém Mistrovství světa 2022 v Kataru. Metodou nepřímého evidovaného pozorování byly evidovány a analyzovány individuální herní činnosti sledovaných hráčů podle předem zvolených kritérií. Tyto činnosti byly vyhodnoceny a následně byla provedena komparace, ve které nás zajímala shodná či rozdílná charakteristika ve způsobu hry mezi sledovanými hráči.

9 SUMMARY

In this thesis we analysed and compared individual game activities of Argentina, France, Croatia and Morocco midfield players at the 2022 FIFA World Cup in Qatar. Using the method of indirect observation, individual game activities of the observed players were recorded and analyzed according to pre-selected criteria. Then, these activities were evaluated and then the comparison was made. The main interest was in the same or different characteristic in the way of playing between the observed players.

10 SEZNAM LITERATURY

- BANGSBO, J; PEITERSEN, B. *Soccer systems and strategies*. Human Kinetics, 2000.
- BAUER, G. *Hrajeme fotbal*. Čes. vyd. České Budějovice: Kopp, 1999. Průvodce sportem. ISBN 80-7232-066-1.
- BEDŘICH, L. *Fotbal: rituální hra moderní doby*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006, ISBN 80-210-3927-2.
- BLUEM, J. Evolution of Systems of Play. Part I. *Soccer Journal*, 2002.
- BUZEK, M. *Trenér fotbalu A UEFA licence*. Praha: OLYMPIA, 2007. ISBN 978-80-7376-032-8.
- BUZEK, M. *Studie herních výkonů na ME '08 podle zahraničních expertů*. In Fotbal a trénink. Praha: UFČT – Agentura G. D. K. Sport M, 2008
- DOBRÝ, L. *Didaktika sportovních her*. 2. přeprac. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988. Učebnice pro vysoké školy.
- DOBRÝ, L., SEMIGINOVSKÝ B. *Sportovní hry: výkon a trénink*. Praha: Olympia, 1988.
- DOVALIL, J. *Malá encyklopedie sportovního tréninku*. Ilustrace Zdeněk LHOTÁK. 1. vyd. Praha: Olympia, 1982.
- DOVALIL, J. a kol. *Výkon a trénink ve sportu*. Praha: Olympia, 2002. 331 s. ISBN 80-7033-760-5
- FAJFER Z. *Trenér fotbalu a mládeže (16-19 let)*. Praha: Olympia, 2005, 2. díl. ISBN 80-7033-933-0
- <https://www.fifa.com/fifaplus/en/tournaments>
- FRÝBORT, P. JANDA, O. *Dlouhodobě sledované vývojové ukazatele na Mistrovství světa v období 1990-2014*. Fotbal a trénink. 2015/3. ISSN 1212-3390.
- FRÝBORT, P. Driblink – zásadní útočná fotbalová dovednost pro přečíslení soupeře. Fotbal a trénink. 2019/1. ISBN 1212-3390
- GRÉHAIGNE, J. F, RICHARD, J. F., & GRIFFIN, L. L. *Teaching and learning team sports and games*. 2005. New York, London: RoutledgeFalmer

HOLIENKA, M. *Futbal: Hra - kondícia – tréning*. Bratislava: Slovenský futbalový zväz, 2001. ISBN 80-88901-07-3.

HOWARD, M. M. 5 Types of Soccer Passes [online]. 2018. Dostupné z: <https://www.sportsrec.com/8072025/5-types-of-soccer-passes>

HUGHES, M. D., CAUDRELIER, T., JAMES, N., REDWOOD-BROW, A., DONNELLY, I., KIRKBRIDE, A., DUSCHESNE, C. Moneyball and soccer - an analysis of the key performance indicators of elite male soccer players by position. *Journal of Human Sport and Exercise*, 2012. 7(2), 402–412

CHOUTKA, M. *Teorie sportovního tréninku*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1971. ISBN

JEŽDÍK, M. *Architekti hry. Hra moderního středního záložníka*. Fotbal a trénink. 2021/2. ISSN 1212-3390.

KOLLATH, E. *Fotbal: technika a taktika hry*. První vydání. Praha: GRADA, 2006. ISBN 80-247-1336-5.

KAČÁNI, L. *Futbal. Teória a prax. Herná príprava*. 2. vyd, 2005. ISBN 978-80-969091-3-1.

LISI, C. A. *A History of the World Cup: 1930-2014*. Rowman & Littlefield, 2015.

LIČKA, V. a MAGNUSEK, J.. *Profese: fotbalista*. Ostrava: Montanex, 2006. ISBN 80-7225-213-5.

MATKOVICH, M., DAVIS, J. *Elite Soccer Drills*. Champaign, IL: Human Kinetics, 2009. ISBN-13: 978-0-7360-7386-8.

MITCHELL, S. A., OSLIN, J. L., & GRIFFIN, L. L. *Teaching sport concepts and skills. A tactical games approach* (2nd ed.). Champaign, IL: Human Kinetics, 2006

OGHONYON, J. G., OKAGBUE, H., AMANIE, E. D., & ATAYERO, A. A. *Statistical analysis of leading goal scoring pattern of europe's top five football leagues*. *International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering*, 2020. 9(4), 517--521.

ONDŘEJ, O. *Malá škola fotbalu*. Praha: Olympia, 1990. ISBN 27-008-90.

PERÁČEK, P., & PAKUSZA, Z., *Futbal*. 2011 Bratislava: IRIS. ISBN 978-80-89238-55-2.

PERIČ, T. a DOVALIL J. Sportovní trénink. Praha: Grada. Fitness, síla, kondice, 2010. ISBN 978-80-247-2118-7.

PLACHÝ, A. a PROCHÁZKA, L. Učebnice fotbalu: pro trenéry dětí (4-13 let). Praha: Mladá fronta, 2014. Edice Českého olympijského výboru. ISBN 978-80-204-3477-7.

POCOCK, C., DICKS, M., THELWELL, R., CHAPMAN, M., B. BARKER, J.. *Using an Imagery Intervention to Train Visual Exploratory Activity in Elite Academy Football Players*. Journal of Applied Sport Psychology. 2017. 00-00. 10.1080/10413200.2017.1395929.

<https://sport.ceskatelevize.cz/rubrika/fotbal/ms/mistrovstvi-sveta-2022/sestihy>

VOTÍK, J. *Fotbal: trénink budoucích hvězd*. Praha: GRADA, 2003. ISBN 80-247-0463-3.

VOTÍK, J. *Trenér fotbalu "B" UEFA licence*. Praha: Olympia, 2005. ISBN 80-7033-92-17.

VOTÍK, J., ZALABÁK, J. *Fotbalový trenér, základní průvodce tréninkem*. Praha: GRADA, 2011. ISBN 978-80-247-3982-3.

11 SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A TABULEK

Obrázek 1. Determinanty individuálního herního výkonu (Semignovský, Dobrý, 1988)	5
Obrázek 2. Komponenty týmového herního výkonu (Fajfer, 2005)	7
Obrázek 3. Rozestavení 1-1-8 (zdroj vlastní).....	8
Obrázek 4. Rozestavení 1-2-7 (zdroj vlastní).....	8
Obrázek 5. Pyramidový systém (zdroj vlastní)	8
Obrázek 6. Rozestavení 2-3-2-3 (zdroj vlastní).....	9
Obrázek 7. systém WM (zdroj vlastní).....	9
Obrázek 8. Systém Catenaccio (zdroj vlastní).....	10
Obrázek 9. Rozestavení 4-2-4 (zdroj vlastní).....	11
Obrázek 10. Rozestavení 4-4-2 diamant (zdroj vlastní)	12
Obrázek 11. Rozestavení 4-4-2 (zdroj vlastní).....	12
Obrázek 12ab. Rozestavení 4-3-3, varianta s jedním def. záložníkem (zdroj vlastní)	13
Obrázek 13. Rozestavení 1-2-5-2 s liberem (zdroj vlastní).....	14
Obrázek 14. . Rozestavení 4-4-2 (zdroj vlastní).....	14
Obrázek 15. Rozestavení 4-2-3-1 (zdroj vlastní).....	15
Obrázek 16. Rozestavení 3-4-2-1 (zdroj vlastní).....	18
Obrázek 18. Rozestavení 5-4-1 (zdroj vlastní).....	19
Obrázek 17. Rozestavení 5-3-2 (zdroj vlastní).....	19
Obrázek 19. Rozestavení 4-3-3 (zdroj vlastní).....	20
Obrázek 20. Kritérium pro přihrávky (zdroj vlastní)	29
Obrázek 21. Kritérium pro zakončení (zdroj vlastní).....	30
Obrázek 22. Prostor pro zakončení (zdroj vlastní)	31
Obrázek 23. Kritérium pro obcházení (zdroj vlastní).....	31
Obrázek 24. Kritérium pro odebírání míče (zdroj vlastní)	32
Obrázek 25. Prostor pro zakončení- Amrabat (zdroj vlastní).....	35
Obrázek 26. Prostor pro zakončení – Modrič (zdroj vlastní)	39
Obrázek 27. Prostor pro zakončení Tchouaméni (zdroj vlastní).....	43
Obrázek 28. Prostor pro zakončení – de Paul (zdroj vlastní)	47
Graf 1. Přihrávky - Ambarat.....	34
Graf 2. Zakončení - Ambarat.....	35
Graf 3. Obcházení - Ambarat	36
Graf 4. Odebírání míče - Ambarat.....	37
Graf 5. Přihrávky - Modrič.....	38
Graf 6. Zakončení - Modrič.....	39
Graf 7. Obcházení - Modrič.....	40
Graf 8. Odebírání míče - Modrič.....	41
Graf 9. Přihrávky - Tchouaméni.....	42
Graf 10. Zakončení - Tchouaméni.....	43
Graf 11. Obcházení - Tchouaméni	44
Graf 12. Odebírání míče - Tchouaméni.....	45
Graf 13. Přihrávky – de Paul	46
Graf 14. Zakončení – de Paul	47
Graf 15. Obcházení – de Paul.....	48

Graf 16. Odebírání míče – de Paul	49
Tabulka 1. Výsledky – přihrávky	52
Tabulka 2. Výsledky – zakončení.....	53
Tabulka 3. Výsledky – obcházení.....	53
Tabulka 4. Výsledky . odebírání míče	54